

Nysa Ad Maeandrum Cadde 1-Plateia Hellenistik ve Roma Dönemi Sofra Kapları Ve Unguentariumları

Hellenistic and Roman Table Wares and Unguanteria of Nysa ad Meandrum Street1 Plateia

BURAK SÖNMEZ*

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, buraksonmez@sdu.edu.tr,

Abstract: The ancient city of Nysa is located in 3 km distance to Sultanhisar district in Aydın Province and it is near to the Aydın-Denizli highway. The settlement started in Hellenistic period and continued until Anatolian Seljuks period. The subject of this article is Hellenistic and Roman fine wares and unguentaria found in Street 1 - Plateia which has been excavated since 2013. In Byzantine period the layers belonging to former periods were disturbed. For this reason Hellenistic, Roman Imperial and Byzantine pottery is found in mixed context. Fish plates constitute the most predominant group of Hellenistic pottery which are represented by a few samples. Black glazed bowls and unguentaria are represented by two samples while gray ware and West Slope Pottery are only by one. The fine ware of Roman Imperial Period is represented by almost only Eastern Sigillata B samples and in the Late Antique Period the most predominant fine ware group is Phocaean Red Slip Ware. However, African Red Slip Ware and Late Antique unguentaria are found in small quantities. Pottery of third century AD has not been found in Street 1. However, they are known from Gerontikon and coins dated to third century AD are identified in the different locations of the city. To reveal the situation of the city in third century AD, more research is necessary. In the seventh century AD, an interruption occurred, this interruption extends until twelfth century AD. This situation can be related to an earthquake that destructed many cities in addition to Sassanian attacks.

Keywords: Nysa Ad Maeandrum, Street 1-Plateia, Hellenistic pottery, Roman pottery.

Özet: Nysa Antik Kenti, Aydın İli Sultanhisar İlçesi'ne 3 km mesafede, Aydın-Denizli karayolu üzerinde yer alır. Kentte Hellenistik Dönem'de başlayan yerleşim, Anadolu Selçukluları Dönemi'ne kadar sürmüştür. 2013 sezonu çalışmalarında kazılmaya başlanan Cadde 1-Plateia'da ele geçen Hellenistik ve Roma Dönemi sofrta kapları ve bir grup *unguentarium* bu makalenin konusunu oluşturmaktadır. Kent Bizans Dönemi'nde yoğun bir yerleşim görmüş ve bu dönemde önceki dönemlerin tabakaları tahrip edilmiştir. Bu nedenle Hellenistik, Roma İmparatorluk ve Bizans Dönemi seramikleri karışık halde ele geçmiştir. Az sayıda örnekle bilinen Hellenistik Dönem seramikleri arasında en baskın grup balık tabaklarıdır. Siyah firmisli kâseler ve *unguentariumlar* ikişer örnekle, gri seramik ve Batı Yamacı Seramikleri ise tekil örneklerle temsil edilir. Roma İmparatorluk Dönemi'nde kaliteli sofrta kapları neredeyse sadece Doğu Sigillatası B örneklerinden oluşur. Geç Antik Dönem'de ise Phokaia Kırmızı Astarlıları açık ara ile en baskın kaliteli sofrta kabı grubudur, Afrika Kırmızı Astarlıları ve Geç Antik *Unguentariumlar* ise daha az örnekle temsil edilir. Cadde 1'de MS 3. yüzyıla tarihlenebilecek seramik tespit edilememiştir. Ancak MS 3. yüzyıl seramikleri Gerontikon'dan bilinmektedir, ayrıca kent sikkelerinde de 3. yüzyıla ait örnekler vardır. Cadde 1'in MS 3. yüzyıldaki durumunun açığa çıkarılması için daha detaylı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. MS 7. yüzyılda seramiklerde ani bir kesinti görülür, bu kesinti MS 12. yüzyıla kadar devam eder. Bu durum birçok kentte yıkıma yol açan bir depremle ve Sasani akınlarıyla ilişkilendirilebilir.

Anahtar kelimeler: Nysa Ad Maeandrum, Cadde 1-Plateia, Hellenistik Seramik, Roma Seramiği

Giriş

Karia Bölgesi kentlerinden Nysa ad Maeandrum Aydın-Denizli karayolu üzerinde, günümüzde Aydın iline bağlı Sultanhisar ilçesinin yaklaşık 3 km kuzeybatısında yer alır. Kazı çalışmaları Ankara Üniversitesi adına Doç. Dr. Serdar Hakan Öztaner'in başkanlığında sürdürülmektedir.

18. yüzyıldan itibaren çok sayıda seyyahın uğradığı ve yayınlarında bahsettikleri Nysa ad Maeandrum'da ilk kazı çalışmaları 1907-1909 yılları arasında Walther von Diest tarafından gerçekleştirilmiştir (von Diest, 1913). Daha sonra 1921 yılında Yunanlar kısa süreli bir kazı yapmışlardır, bu çalışmaların sonuçları da yayınlanmıştır (Kourouniotis, 1924). 1960 yılında İzmir Müzesi tarafından Tiyatro ve Gerontikon'da gerçekleştirilen kazı çalışmasının sonuçları yayınlanmamıştır (Kadioğlu, 2006, s. 3). 1982 yılında ve 1984 – 1986 yılları arasında ise Aydın Müzesi tarafından Tiyatro'da yapılan kazılarda kabartmalı podyumlar açığa çıkarılmıştır (Sezer-Tuna-Peker, 1988).

Kentte düzenli kazılar 1990 yılında Ankara Üniversitesi adına Prof. Dr. Vedat İdil tarafından yapılmaya başlanmış, 2010 yılına kadar devam etmiştir. 2012 yılında Aydın Müzesi tarafından, Doç. Dr. Serdar Hakan Öztaner'in bilimsel danışmanlığında kazı çalışmalarına tekrar başlanmıştır. Kazı çalışmaları 2016 yılından itibaren, Ankara Üniversitesi adına Doç. Dr. Serdar Hakan Öztaner başkanlığında devam etmektedir.

Nysa ad Maeandrum'da bulunan seramikler üzerine gerçekleştirilmiş çalışmalar az sayıdadır. 2002-2006 yıllarında V. M. Strocka denetiminde Kütüphane'de kazılar gerçekleştirilmiş, bu kazılarda bulunan seramikler 2012 yılında yayınlanan “Die Bibliothek von Nysa am Mäander” adlı kitapta ayrı bir bölüm olarak ele alınmıştır (Strocka, vd., 2012). 2014 yılında Prof. Dr. Musa Kadioğlu tarafından yayınlanan “Das Gerontikon von Nysa am Mäander” kitabında, Gerontikon kazılarında bulunan seramikler Dr. Öğr. Üy. Rahşan Tamsü Polat tarafından değerlendirilmiştir (Tamsü Polat, 2014).

Bu çalışmada ele alınan seramikler ise 2016 yılında tarafımda Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunulan “Nysa ad Maeandrum Çarşısı Bazilikası ve Cadde 1-*Plateia* Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri” başlıklı yüksek lisans tezinin bir bölümünü oluşturmaktadır. Söz konusu yüksek lisans tezinin diğer kısmını oluşturan Çarşısı Bazilikası seramikleri ise Dumlupınar Üniversitesi'nde gerçekleştirilen “Anadolu, Arkeoloji, Zaman ve Mekân” Sempozyumu'nda sunulmuş ve bildiri kitabında basılmıştır (Sönmez, 2017).

2013 yılında kazısına başlanan Cadde 1- *Plateia* (Resim 1), *stadionun* kuzeyindeki 2 numaralı köprüyü kullanarak kent merkezinden geçmektedir. 2013-2014 çalışmalarında, caddenin 2 numaralı köprüünün kuzeyi ile Kavaklı Köyü yolu arasında kalan kısmı açığa çıkarılmıştır. Bu cadde, 9,00 m.lik genişliği ile Nysa'daki en geniş cadde ölçüsünü verir (Öztaner, Akdoğu Arca ve Gökalp Özdil, 2014, s. 227). Bu alanda yürütülen kazılar sonucunda ele geçen seramik eserler bu makalenin konusunu oluşturur. Kazılan alanlarda sağlıklı bir stratigrafi takip edilemediği için günlük kullanım kapları sağlıklı şekilde tarihlenememiş ve bu nedenle çalışma kapsamına alınmamıştır. İncelenen seramikler¹ ise Hellenistik

¹ Bu buluntular, SDÜ Arkeoloji Bölümü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı'na sunulan yüksek lisans tez çalışmamızın içerisinde bir bölüm olarak değerlendirilmiştir. Bkz., Burak Sönmez, “Nysa ad Maeandrum Çarşısı Bazilikası ve Cadde 1 - *Plateia* Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Isparta, 2016. Kazı çalışmalarının TC Kültür Bakanlığı, Aydın Arkeoloji Müzesi Müdürlüğü başkanlığınca yürütüldüğü süreçte seramik buluntuları çalışmama izin veren Aydın Arkeoloji Müzesi Müdürü Yılmaz AKKAN'a ve Nysa

Dönem'e ait çeşitli sofrta kapları, Roma Dönemi'ne ait Doğu sigillataları ve Geç Antik Dönem'de Akdeniz dünyasında yaygın olarak kullanılmış olan kırmızı astarlı kaplar ile *unguentarium*lardan oluşur. Kaplar, ait oldukları gruplara göre sınıflandırılmış ve kronolojik olarak incelenmiştir. Tabakalaşmanın karışık olması nedeniyle seramiklerin tarihlendirilmesinde zorunlu olarak analogi yöntemine başvurulmuştur.

1. Hellenistik Seramikler

Cadde 1 kazı çalışmaları sırasında bulunan Hellenistik Dönem'e tarihli kap parçalarından ilki bir adet gri seramik parçasıdır (*Kat.no. 1*). NY13-C1.B1 caddenin 1 numaralı köprü ile bağlandığı batı uçtaki kapı yapısında bulunmuştur (NY13-C1.B1 sondajı). Alçak ve dışta dışbükey, içte düz yapılmış dik ağızlı tabak formudur. İçte belirgin bir eğimle dik ağızdan sığ gövdeye geçiş yapar. Diğer kentlerde ele geçen benzerlerine (Rotroff, 1997, s. 399, Fig. 95/1575; Hayes, 2008, s. 213, Fig. 29/906; Meriç, 2002, s. 39, K97-K103) dayanarak MÖ 2. yüzyıl sonu- MS 1. yüzyılın ilk çeyreği aralığına tarihlenebilir.

1.1. Batı Yamacı Seramiği

Batı Yamacı Seramikleri, koyu renk zeminli kaplar üzerine beyaz ve sarı boya ile ya da kazıma tekniğiyle yapılmış bezeme ile karakterize olan bir kaliteli seramik grubudur. Hellenistik Dönem'de Atina'nın standart üretimleri olan grubun (Rotroff, 1997, s. 38) öncülleri Arkaik-Klasik seramikler olsa da direkt olarak MÖ 4. yüzyılın yıldızlı motiflere sahip yüksek kalitedeki siyah astarlı kaplarından türemiş gibi görünmektedir. Yıldız, olasılıkla ekonomik sebeplerle aşamalı olarak ortadan kalkmış ve yerini beyaz boyaya bırakmıştır. Bu gelişim Atina'da MÖ 3. yüzyılın ilk çeyreğinde meydana gelmiş olup stilin yerleşmesi MÖ 275 yıllarında gerçekleşmiştir (Rotroff, 1991, s. 60). Stil MÖ 2. yüzyıl ortalarında Anadolu'da görülmeye başlanmış ve MÖ 1. yüzyıla kadar kullanılmıştır. Yerel üretim taklitleri ile birçok kentte karşılaşmıştır (Duman, 2013, s.192). Anadolu için Pergamon ve Ephesos önemli üretim merkezleridir (Schäfer, 1968, s. 45-46; Gassner, 1997, s. 59-70).

Nysa'da, Cadde 1'de bir adet Batı Yamacı Seramiği bulunmuştur (*Kat. no. 2*). Cadde 1'in batısındaki kapı yapısında ele geçmiştir. Basit ağızlı, düze yakın hafif eğimli profile sahiptir ve dibe doğru ortalama 45 derece açıyla daralan bir kâse formudur. İç yüzde, ağızın aşağısında bir sıra beyaz boyayla yapılmış uçları aşağı ve yukarı kıvrık stilize yaprak motifi ve bu motifin altında alt alta iki yatay bant mevcuttur. Beyaz boyalar dökülmüş ve silik izi kalmıştır. Batı Yamacı kaplarına oranla oldukça kaba astarlı ve soluk renklidir, Batı Yamacı taklidi bir yerel üretim olabilir. Benzerlerine (Pergamon: Schäfer, 1968, s. 47, Taf. 9/D2; Ephesos: Gassner, 1997, s. 59-69, Taf. 12/189-194; Sardeis: Rotroff-Oliver, 2003, s. 50, Pl. 21/140; Antiokheia: Waagé, 1948, Pl. II/52, 53) dayanarak MÖ 3. yüzyıl ortaları-MÖ 2. yüzyıl aralığı önerilebilir.

Cadde 1-*Plateia* kazılarında 6 adet balık tabağı bulunmuştur. 3, 5 ve 7 numaralı parçalar kuzey portikonun önünde, 4 ve 6 numaralı parçalar Çarşı Bazilikası'na açılan anıtsal girişin önünde, 8 numaralı parça ise güney portikonun önünde bulunmuştur. İki parça (*Kat. no. 3-4*) koyu renk parlak astarlı olup, diğer parçalar hamur rengine yakın renkte, mat ve pürüzlü astarlıdır. Balık tabaklarının tümü, bir parça (*Kat. no. 4*) dışında ağız parçasıdır. Tümünde de balık tabakları için tipik olan şekilde ağız dışa çıkık ve aşağı dönüktür. 3 katalog numaralı parçada ağızın iç kısmında kazıma şeklinde ince bir yiv; 5, 6 ve 7 katalog numaralı parçalarda küçük bir çıkıklık yapılmıştır. 4 katalog numaralı örnekte

kazısı başkanı Doç. Dr. Serdar Hakan ÖZTANER'e ve çalışmalarım sırasında bana yardımcı olan kazı ekibinden arkadaşlarıma teşekkürü borç bilirim.

merkezdeki yağ haznesini derin bir yiv sınırlandırır, parçanın iç yüzünde ruletle dikey çizgiler yapılmıştır.

Üç parça (*Kat. no. 3, 4, 7*) benzer örneklere dayanarak MÖ 2. yüzyıla (*Kat. No. 3* için: Atina: Rotroff, 2006, s. 146-149 Fig. 51/730; Paphos: Hayes, 1991, s. 131, fig.4/AA.1; Troia: Tekkök-Biçken, 1996, s. 20, Fig. 1/A1; *Kat. no. 4* için: Troia: Tekkök-Biçken, 1996, s. 20, Fig. 1/A1; *Kat. no. 7* için: Ephesos: Gassner, 1997, s. 46, Taf. 6/99; Paphos: Hayes, 1991, s. 471, fig. 13/127); 5 ve 6 numaralı parçalar MÖ 3-2. yüzyıllar arasına tarihlenebilir. *Kat. no. 5* için: Tarsus: Jones, 1950, s. 213, 179/32; Ephesos: Meriç, 2002, s. 26, Taf. 2/K20; Knidos: Kögler, 2010, s. 148, Abb. 11/D59; Fırat, 1999, s. 11, Lev. 25/11; *Kat. no. 6*: Crowfoot-Crowfoot-Kenyon, 1957, s. 263, Fig. 55/17; Fırat, 1999, s. 11, Lev. 25/11; Paphos: Hayes, 2003, s. 471, Fig. 13/127; Ephesos: Ladstätter, 2010a, s. 96, K414). *Kat. No. 8* ise Geç Hellenistik Dönem'e ait olmalıdır (Ephesos: Gassner, 1997, s. 46, Taf. 6/99; Laodikeia: Duman, 2010, s. 66, Lev. XII/B2).

1.2. Siyah Firnisli Kâseler

İki adet Hellenistik siyah firnisli kâse dip parçası ele geçmiştir, iki parça da güney portikoda bulunmuştur. 9 katalog numaralı parça olasılıkla bir *ekhinus* formu kâseye aittir. *Tondoda* rulet bezeme yapılmıştır. MÖ 3. yüzyıl ortaları-MÖ 2. yüzyıl ortaları aralığına ait olmalıdır (Antiokheia: Waagé, 1948, s. 15, Pl. II/75f, Atina: Rotroff, 1997, s. 161, Fig. 63/1004). Bir diğer siyah firnisli kâse parçasında (*Kat. no. 10*) kaide çok sığdır, *tondoda* kazıma şeklinde yapılmış iç içe iki daire mevcuttur. Atina'da ele geçen benzerlerine dayanarak MÖ 3. yüzyılın üçüncü çeyreği-2. yüzyıl ortaları aralığına tarihlenebilir (Ephesos: Gassner, 1997, s. 59-69, Taf. 12/191; Pergamon: Schäfer, 1968, s. 47, Taf. 9/D2; Antiokheia: Waagé, 1948, Pl. II/53; Atina: Rotroff, 1997, s. 108-110, Fig. 20/321,327,331).

1.3. Unguentariumlar

Unguentarium, Akdeniz Dünyası'nda yaklaşık olarak MÖ 4. yüzyıl – MS 7. yüzyıl arasında yaygın bir kullanım görmüş olan bir seramik formudur (Şimşek-Duman, 2007, s. 286). Klasik Dönem'de popüler bir mezar armağanı olan lekythosların yerini almış oldukları kabul edilmektedir (Anderson Stojanović, 1987, s.105). En yoğun olarak ele geçtikleri kontekst mezar kontekstleridir, mezar dışı kontekstlerde daha az miktarda bulunmaktadır. Geç Antik Çağ'da ise mezarlardaki kullanımları gitgide azalmış, günlük yaşamda kullanımları artmıştır. Bu dönemde dinsel amaçlı kullanıldıkları düşünülmektedir (Şimşek-Duman, 2007, s. 286).

*Unguentarium*lar form açısından iğ biçimli ve torba formu olmak üzere iki ana gruba ayrılır. Ayrıca bunların alt tipleri vardır (Anderson Stojanović, 1987, s.106). Bu formun kullanım alanlarıyla ilgili net fikrimiz yoktur. Uzun süre, cnaze törenlerinde yas tutanların gözyaşlarını doldurdukları kaplar oldukları kabul edilmiştir ancak bununla ilgili bir kanıt yoktur. Bunun yerine *silphium*, *garum*, bal, sirke ve merhem gibi maddeler için kullanılmış olabilecekleri öne sürülmüştür (Hellström, 1965, s. 23-24). Rotroff ise Atina'da *unguentarium*lar dışında küçük formlar ele geçmediği için kokulu yağlar için *unguentarium*ların kullanılmış olması gerektiğini öne sürmüştür (Retroff, 2006, s. 137-138).

Nysa'da, Cadde 1'de bulunmuş olan beş adet Hellenistik iğ biçimli *unguentarium* parçası arasından iki tanesi çalışma kapsamında incelenmiştir. İlk örnek Cadde 1 yüzeyinde bulunmuştur (*Kat. no. 11*) Dip parçasıdır, keskin bir omuz yapan kaide dibe doğru genişler. MÖ 2. yüzyıla ait olmalıdır (Stobi: Anderson Stojanović, 1992, s. 83, Pl. 68/574; Tralleis: Civelek, 2001, s. 130, Lev. XXVIII/U44; Sardeis: Rotroff-Oliver, 2003, s. 70, Pl.44/262; Stratonikeia: Civelek, 2006, s. 57, Çiz. 7; Miletos:

Yaşar, 2010, s. 52, Lev. III/U1b3). Bir benzeri kentteki Çarşı Bazilikası'nda ele geçmiştir (Sönmez, 2017, s. 234-235, Fig. 1/3).

Diğer Hellenistik *unguentarium* örneği (*Kat. no. 12*) güney portikoda bulunmuştur. Dip parçasıdır, keskin omuzlu kaide genişleyerek iner, bir çıkıklık yaparak dip noktasına doğru daralır. Kentte bulunan diğer *unguentarium* diplerine göre iri bir parçadır. MÖ 2.-1. yüzyıllar arasına tarihlenebilir (Tralleis: Civelek, 2001, s. 122-123, Lev. XXIX/U5; Isparta Müzesi'nde bulunan, buluntu yeri bilinmeyen bir örnek: Fırat, 2013, s. 297-298, 302, Çiz.10).

2. Roma Seramikleri

2.1. İnce Cidarlı Seramikler (*Thin walled ware*)

İnce cidarlı seramikler (*Thin walled ware*), Erken Roma Dönemi'nde oldukça yaygın kullanım görmüş bir kap grubudur (Anderson-Stojanović, 1992, s. 36). Kimi kentlerde MÖ 2. yüzyılın 2. çeyreğinden itibaren görülmekle birlikte Roma İmparatorluğu genelinde MÖ 1. yüzyıl sonu ve MS 1. yüzyıl kontektlerinde ele geçmiştir (Anderson-Stojanović, 1992, s. 35-36; Marabini Moevs, 1973, s. 35; Hayes, 2008, s. 95). Karakteristik özellik olarak çok ince cidara sahip olmaları ve bezemeli olanların üzerlerindeki dekorasyon nedeniyle, metal kapların taklidi olarak ortaya çıktıkları öne sürülmüştür. Başlangıçta astarsız yapılan kaplar, özellikle Augustus Dönemi'nden itibaren çeşitli renklerde metalik astar yaygınlaşmıştır (Anderson-Stojanović, 1992, s. 35-36). Kapların içki içme ve servis amacıyla kullanılmış oldukları öne sürülmüştür (Warner Slane, 1990, s. 89).

Cadde 1'de iki adet ince cidarlı seramik bulunmuştur. İlk örnek (*Kat. no. 13*), bardak formudur. NY13-C1.10 sondajında bulunmuştur, bu sondaj kuzey ve güney portikoyu kapsamaktadır. Dik ağızlıdır, boyunda belirgin bir boğum yapar ve iç yüzde kapak için bir oluk mevcuttur. Omuzda keskinlik yapar ve gövdeye açılarak iner. MÖ 1. yüzyıla tarihlenebilir (Stobi: Anderson-Stojanović, 1992, s. 37, Pl. 20/157). İkinci parça (*Kat. no. 14*) dik ağızlı, keskin bir dönüşle boyun yapan bardak formudur. Güney portikoda ele geçmiştir. Benzer örnekler MS 1. yüzyıl sonu - 3. yüzyıl başları aralığına tarihlenmiştir (Ephesos: Meriç, 2002, s. 82, Taf. 39/K458; Ladstätter, 2005, Taf. 181/537; s. 327, Taf. 185/611-614; s. 334, Taf. 190/K685; Ladstätter, 2010b, Taf. 76/A-K200; Metropolis: Güngör, 2005, s. 53-54, Lev. 35/196; Lev. 36/206; Atina: Hayes, 2008, s. 267, Fig. 50/1597-1600).

2.2. Doğu Sigillatası B

Erken çalışmalarda Samos sigillatası (*Samian ware*) olarak adlandırılan grup için sonraki çalışmalarda Kenyon tarafından verilen "Doğu Sigillatası B" adlandırması² (Crowfoot-Crowfoot-Kenyon, 1957, s. 282) kabul görmüştür.

Hayes, DSB'lerin Ege Bölgesi'nde MÖ 25-20 yıllarında, Batı Sigillatalarının ithalatıyla ilişkili olarak başladığını öne sürer (Hayes, 2008, s. 31). DSB grubu, kendi içinde iki gruba ayrılır. DSB 1 Atina'da MS 40 civarında cazibesini yitirmeye başlar ve yerini daha kalitesiz üretimler olan DSB 2'ye bırakır. DSB 2 ise MS 1. yüzyıl sonları ve 2. yüzyıl başları arasında yaygındır (Hayes, 2008, s. 32).

Nysa Antik Kenti'nde Erken Roma Dönemi'nde kullanılan baskın sigillata grubu DSB'lerdir. Magnesia (Vapur, 2001, s. 8) ve Labraunda (Hellström, 1965, s. 32) gibi yakın kentlerde gözlenen bu durumun Nysa'da da görülmesi, bu kentlerin DSB'lerin önemli bir üretim merkezi olan Tralleis'e çok

² Buradan sonra "DSB" şeklindeki kısaltması kullanılacaktır.

yakın olmalarıyla açıklanabilir. Cadde 1-*Plateia* çalışmalarında 20 adet DSB bulunmuştur. Çalışma kapsamında 16 parça incelenmiştir. İki parça (*Kat. no. 23-24*) DSB 1, diğerleri DSB 2 grubuna girer.

İlk örnek (*Kat. no. 15*) güney portikoda ele geçmiştir. “*Atlante Form 60*” grubuna dâhildir. Dik ağız hafif içe dönüktür; gövde içte, ağzın aşağısında belirgin bir dönüş yaparak dibe doğru yaklaşık 45 derece açıyla daralır, dışta omuz yapar. Dip düzdür. Yaygın bir form olan parçanın benzerleri genel olarak MS 1. yüzyılın ikinci yarısına ve ikinci yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir (Paphos: Hayes, 1985, s. 64, Tav. XIV/7; Knossos: Forster, 2001, s. 144, h, j; Korinth: Warner Slane, 1990, s. 50, fig. 6/94; Magnesia: Vapur, 2013, s. 665, Çiz. 2/34). Nysa örneği için de bu tarihi kabul etmek yerinde olacaktır.

“*Atlante Form 53*” grubuna giren parça (*Kat. no. 16*) güney portikoda ele geçmiştir. Düz ağızlı, yarım küre formulu sığ kâse formudur. MS 75-150 aralığına tarihlenebilir (Hayes, 1985, s. 62, Tav. XIII/15). Bir diğer parça ise “*Atlante Form 75*” grubunda değerlendirilebilir (*Kat. no. 17*), kuzey portikoda bulunmuştur. Dışa çıkık ve hafif aşağı dönük ağızlıdır, gövde 45 derece açıyla daralır. Astar oldukça parlak ve kalitelidir. Diğer kentlerde bulunmuş olan benzerlerine (Bilinmiyor: Hayes, 1985, s. 68, Tav. XV/8; Stobi: Anderson-Stojanović, 1992, s. 53, Pl. 39/331; Ephesos: Meriç, 2002, Taf. 26/K283; Tralleis: Erol, 2004, s. 39-40, Lev. 19/94; Hayes, 2008, s. 154, Fig. 12/336; Magnesia: Vapur, 2013, s. 665, Çiz. 2/34) dayanarak MS 2. yüzyıla tarihlenebilir.

Bir diğer parça (*Kat. no. 18*), sığ kâse formudur. Güney portikoda ele geçmiştir. Hafif içe dönük dik ağızlıdır. Profil içte 90 derece açılı dik ve düzdür; dışta ise “S” profil yapar. Diğer kentlerde bulunmuş olan benzer örneklerden (Korinth: Warner Slane, 1990, s. 50, fig. 6/92; Tralleis: Erol, 2004, Lev. 28/143-Lev. 53/253; Ephesos: Ladstätter, 2010b, Taf. 81/A-K 309; Magnesia: Vapur, 2013, s. 664, Çiz.1/8) tespit edilen tarih aralığı MS 1. yüzyılın ikinci yarısı-2.yüzyılın ilk yarısıdır. Bu parçayı da aynı aralığa tarihleyebiliriz. Sığ bir kâseye ait olan başka bir parça (*Kat. no. 19*) Çarşı Bazilikası’na açılan anıtsal girişte bulunmuştur. Oldukça kalın profillidir, basit ağız hafif dışa yatıktır. Dışta, karında keskin bir çıkıklık vardır, dibe doğru belirgin bir eğimle daralır. Karındaki keskinlik, alt ve üstte derin yivlerle sınırlandırılmıştır. Yakın çevredeki diğer kentlerde bulunan benzerlerine dayanarak (Ephesos: Gassner, 1997, s. 130, Taf. 42/492, 493, 494; Meriç, 2002, s. 57, Taf. 21/K188; Magnesia: Vapur, 2013, s. 650, Çiz.1/4) MS 1. yüzyıla tarihlenebilir.

Çalışmamız sırasında bulunan ve başka kentlerde en yaygın şekilde karşılaşılan DSB formu “*Atlante Form 80*” olup, Cadde 1-*Plateia*’da farklı boyutlarda iki örnek ile temsil edilir (*Kat. no. 20-21*). 20 numaralı parça NY13-C1.10 sondajında, 21 numaralı parça ise kuzey portikoda bulunmuştur. Dışbükey gövdeli yayvan kâse formudur, Ağzın iç kısmında belirgin bir çıkıklık yapar, çıkıklığın altında bir adet yiv vardır. Benzerleri (Atina: Hayes, 1985, s. 69-70, Tav. XV/15; Benghazi: Kenrick, 1985, s. 252, fig. 46/362; Korinth: Warner Slane, 1990, s. 50, fig. 6/100; Sparta: Bailey, 1993, s. 228, fig. 6/68; Ephesos: Gassner, 1997, s. 133, Taf. 43/511; Forster, 2001, s. 144, k; Iasos: Gasperetti, 2003, s. 156, Pl. XC/4; Tralleis: Erol, 2004, s. 55, Lev. 49/237; Atina: Hayes, 2008, s. 152, Fig. 12/317) genel olarak MS 1. yüzyıl sonları, 2. yüzyıl başları aralığına tarihlenmiştir, Nysa örnekleri için de aynı tarih kabul edilebilir.

Bir diğer kâse parçası (*Kat. no. 22*) güney portikoda bulunmuştur. Parçanın dip ve ağız kısımları korunmuştur. Dışa çekik ağızlı, geniş ve düz ağız tablalı, sığ gövdeli kâse formudur. Gövdenin dışında ve ağız kısmında yivler yapılmıştır. Dudak tablasında rulet bezeme vardır. Parlak astara sahip kaliteli bir parçadır. Diğer kentlerde ele geçen benzerlerine (Korinth: Hayes, 1973, s. 454, Pl.87/153; s. 454,

Pl.87/153; Pompeii: Hayes, 1985, s. 64, Tav. XIV/9; Assos: Zelle, 1992, s. 107, Abb.8/29.107, Abb.8/29; Atina: Hayes, 2008, s. 153, Fig. 12/323) dayanarak, MS 75-150 arasına tarihlenebilir.

Tabak formunda bir parça (*Kat. no. 23*), dışa çekik ucu hafif yukarı kıvrık ağızlı, sığ gövdelidir. Güney portikoda ele geçmiştir. Form, Hayes tarafından “*Atlante Form 2*” olarak adlandırılmıştır. Benzeri Ephesos’ta bulunmuştur (Hayes, 1985, s. 53, Tav. XI/9). Hayes’in önerdiği tarihe uygun olarak, olasılıkla Augustus Dönemi’ne aittir. Bir diğer parça (*Kat. no. 24*) güney portikoda bulunmuştur. Krater formundadır, “*Atlante Form 26* ile benzerdir. Dışa çekik ağızlıdır, omuzda belirgin bir çıkıklık yapar. Yaygın bir form değildir. Benzerlerine (Laodikeia: Duman, 2014, s. 10, Fig. 1/11; Atina: Hayes, 2008, s. 145-146, fig. 9/240) dayanarak Augustus Dönemi’ne ait olduğu söylenebilir.

Çalışmamız kapsamında 6 tane dip parçası incelenmiştir. 25, 26, 27, ve 30 numaralı parçalar güney portikoda, 28 numaralı parça kuzey portikoda bulunmuştur. Parça 29 ise Cadde 1’in batısındaki kapı yapısında ele geçmiştir. Bu dip parçalarından ikisi (*Kat. no. 25-26*), *skyphos* parçasıdır. İlki (*Kat. no. 25*), DSB I grubuna dâhildir. Basık halka kaidelidir, kaide üzerinde yivler yer alır. *Tondoda* daire içinde rozet baskısı yer alır. Atina’da benzerleri bulunmuştur (Hayes, 2008, s. 146-147, fig. 9/247, 253). Kesin şekilde tarihlenememişlerdir. Formun DSB I grubunda yer almasına dayanarak, parçayı MÖ 10/MS 75 aralığına tarihleyebiliriz. İkinci *skyphos* parçası (*Kat. no. 26*), dışa çıkık, üzeri yivli halka kaidelidir. Kaidenin iç kısmında iki adet yiv vardır. Tek benzeri Labraunda’da (Hellström, 1965, s. 70, Pl. 36/251) tespit edilebilmiştir. Parça için kesin bir tarih önerilememektedir.

Dip parçaları arasında bir tabağa ait olan tek örnek (*Kat. no. 27*), “*Atlante Form 58*” grubuna girer. Başka kentlerde oldukça yaygın bir formdur. Basık kaideli tabak formudur, kalın cidarlıdır. Gövde yayvan konik şeklinde yükselir. Merkezde yiv şeklinde iç içe daireler yer alır. Benzer örnekler (Nysa Gerontikon: Tamsü Polat, 2014, s. 143, Taf. 69, 4; Atina: Hayes, 1985, s. 63, Tav. XIV/3; Hayes, 2008, s. 151, Pl.12/303; Stobi: Anderson-Stojanović, 1992, s. 52, Pl.37/316; Tralleis: Erol, 2004, s. 59, Lev.64/298), MS 75-125 arasında farklı tarihlere verilmiştir. Nysa örneği için de aynı aralığı kabul edebiliriz.

Çalışma kapsamında incelenen kâse formunda kaplara ait üç dip parçasından ilki (*Kat. no. 28*), 45 derece eğimle daralan gövdelidir. Gövdeden kaideye geçişte dar bir boyun yapar. Kaide dışa çıkıktır. Gövde-kaide geçişinde bir adet yiv vardır. Alt kısmında da belirgin bir yiv görülür. Benzerleri (Labraunda: Hellström, 1965, s. 33-34; 69-70, Lev.36/243-245; Magnesia: Vapur, 2001, s. 28, Çiz. 4/20; Vapur, 2013, s. 666, Çiz.3/43, 44, 45; Tralleis: Erol, 2004, s. 62, Lev.77/Çiz. 365-368; Atina: Hayes, 2008, s. 150, 11/293) genel olarak MS 1. yüzyıl-2. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiştir, Nysa örneği için de bu tarih aralığı kabul edilebilir. İkinci dip parçası (*Kat.no. 29*), dışa çıkık halka kaidelidir. Kaidenin alt kısmında bir adet yiv mevcuttur, “*Atlante Form 24*” ile benzerdir. Benzerleri (Knossos: Hayes, 1971, s. 259, fig. 8/14; Korinth: Hayes, 1985, s. 58, Tav. XII/19; Atina: Hayes, 2008, fig. 8/233, 234, fig. 9/235, 236; Benghazi: Kenrick, 1985, s. 246, fig. 45/349; Ephesos: Meriç, 2002, s. 59-60, Taf. 23/K221-227; Ladstätter, 2005, Taf. 204/K872) arasında yalnızca Ephesos’ta bulunan parça için tarih verilmiştir. Nysa örneği, benzerine dayanarak MS 70/120-150 aralığına tarihlenebilir.

Çalışma kapsamında değerlendirilen son DSB dip parçası (*Kat. no. 30*), konik gövdeli, alçak kaideli ve geniş dipli kâseye ait kaide parçasıdır, bu formdan dip çapları 2,7 ile 15,6 cm arasında değişen dört parça ele geçmiş olup, aralarından bir örnek incelenmiştir. Parçanın benzerleri (Ephesos: Meriç, 2002,

s. 63, Taf. 26/K271; Tralleis: Erol, 2004, s. 56, Lev. 51/246; Atina: Hayes, 2008, s. 158, Fig.13/382; Magnesia: Vapur, 2013, s. 655, Çiz. 2/27) ağırlıklı olarak MS 1. yüzyıl ile 2. yüzyıl ortaları aralığına tarihlenmiştir. Nysa örneği için de bu tarih kabul edilebilir.

2.3. Afrika Kırmızı Astarlıları

Kırmızı astarlı kap üretiminin odağı MS 1. yüzyılda İtalya'dan Kuzey Afrika'ya geçmiş, MS. 1. yüzyıl sonundan itibaren Tunus'ta büyük üretim merkezleri ortaya çıkmıştır (Greene, 1992, s. 30). Afrika Kırmızı Astarlıları, MS 1. – 7. yüzyıllar arasında yaygın olarak kullanım görmüş bir kaliteli seramik grubudur (Hayes, 1972, s. 13). Bu seramikler bütün Akdeniz Bölgesi'ne ve iç kısımlarda kalan eyaletlere ulaşmıştır, dağılımları tahıl, zeytinyağı ve şarabın izlediği rotayla ilişkili görünmektedir (Greene, 1992, 59). Uluslararası pazarda büyük bir paya sahip olan grup MS 1.-3. yüzyıllar arasında neredeyse her yerde rakiplerini saf dışı bırakmıştır (Hayes, 1997, s. 59). Grubun üretimi, MS 5. yüzyıldan itibaren Kıbrıs ve Phokaia üretimleri karşısında düşüşe geçmekle birlikte MS 7. yüzyıla kadar üretilmeye devam etmiştir (Ergürer, 2012, s. 118-119).

Cadde 1-*Plateia* çalışmaları kapsamında on bir adet Afrika Kırmızı Astarlısı parçası ele geçmiştir. Bulunan parçalardan birisi Hayes'in sınıflandırmasına göre üç tane tekil örnek Form 50, Form 99, Form 104 ve beş tanesi de Form 105 olarak tespit edilmiştir. Bir tanesi belirsiz olup, iki adet de dip parçası mevcuttur. Tekrar eden formlar çalışma kapsamına alınmamıştır.

Çalışmalar kapsamında ele geçen tek "*Hayes Form 50*" örneği (*Kat. no. 31*) kuzey portikoda bulunmuştur. 45 derece eğimle dışa açılan basit ağızlı geniş kâse formudur. Oldukça yaygın bir formdur. Farklı kentlerde ele geçen benzer örnekler (Atina: Robinson, 1959, s. 60, Pl.64/ K1, K2; Hayes, 1972, s. 69-73, Fig.12/7, 8, 55; Hayes, 2008, s. 220-221, Fig.31/985-990; Korinth: Williams-Zervos, 1985, s. 63, fig.3/16; Warner Slane, 1990, s. 55, fig. 9/110; Warner Slane, 1994, s. 129-130, fig. 2/4, 5; Troia: Tekkök-Biçken, 1996, s. 139, fig.87/G79; Ephesos: Gassner, 1997, s. 249, Taf.75/H85, H86; Magnesia: Vapur, 2001, Çiz. 5/21-24, Çiz.6/25-28; Benghazi: Kenrick, 1985, s. 356, fig. 66/632.2, 632.3; Alexandria Troas: Japp, 2007, s. 58-59, Fig. 1/5) MS 3. ve 4. yüzyıl arasında farklı safhalara tarihlenmiştir. Nysa örneği, J. W. Hayes'in sınıflandırmasına göre Form 50a grubuna yakındır (Hayes, 1972, s. 69-73). Bu sebeple parça için MS 230/240-360 aralığını önerebiliriz.

32 katalog numaralı parça "*Hayes Form 99A*" grubuna girer, Bonifay tarafından "*Sigillée Type 55*" başlığı altında değerlendirilmiştir (Bonifay, 2004, s. 181). Kuzey portikoda bulunmuştur. Dışa kalınlaştırılmış ağızlı, yarı küresel gövdeli kâse formudur. Bu form da yalnızca bir parça ile temsil edilir. Formun Afrika'daki en önemli üretim yeri *Oudhna* atölyesidir. Burada Hayes'in belirlediği 3 alt tipe ek olarak varyasyonlar da bulunmuştur (Bonifay, 2004, s. 181). Beş kentteki benzerleri (Cherchel: Hayes, 1972, s. 152, Fig. 28/1; Parion: Ergürer, 2012, s. 405, Lev. 114/244; Antiokheia: Waagé, 1948, s. 50, Lev. X/878f; Benghazi: Kenrick, 1985, s. 353, fig. 65/625; Oudhna Laberii Hamamları: Bonifay, 2004, s. 181) tespit edilmiştir. Parça için Hayes tarafından önerilen MS 510-540 tarihi kabul edilebilir (Hayes, 1972, s. 152, Fig. 28/1). Bu tarih, Bonifay'in form için önerdiği MS 5. yüzyıl sonları-6. yüzyıl ortaları tarihine de uygundur (Bonifay, 2004, s. 181).

33 katalog numaralı parça kuzey portikoda ele geçmiştir. "*Hayes Form 104A*" grubu altında, Bonifay tarafından "*Sigillée Type 56*" grubu altında değerlendirilmiştir (Bonifay, 2004, s. 181). Nysa örneği Bonifay'in *Varyant A1* alt başlığı altında değerlendirdiği forma yakındır (Bonifay, 2004, s. 183). Kalınlaştırılmış ve ağız dış kısmında aşağı doğru çıkıklık yapan dudaklı, hafif dışa çıkık kaideli, sığ

ve geniş kâse formudur. *Tondoda* baskı tekniği ile yapılmış anlaşılamayan bir motifin üst kısmı korunmuştur, onun üstünde de bir kuş motifi yer alır. Bu iki figür, ikili konsantrik daire motifi ile çevrilidir. Kuş motifinin bir benzeri, J. W. Hayes tarafından E stilinde, 200 numara altında gruplanmıştır (Hayes, 1972, s. 260, Fig. 49/200f). Diğer kentlerde ele geçen benzerleri (Tarsus: Jones, 1950, s. 276, 207/f; Samaria Sebaste: Crowfoot-Crowfoot-Kenyon, 1957, s. 361, fig. 84/24; Hayes, 1972, s. 161, fig. 30/3; Parion: Ergürer, 2012, s. 670, Lev. 116/251) arasında iki örnek (Hayes, 1972, s. 161, fig. 30/3; Parion: Ergürer, 2012, s. 670, Lev. 116/251), MS 530-580 arasına tarihlenmiştir. Bonifay ise “*Sigillée Type 56, Variant A1*” için 5. yüzyıl sonları-6. yüzyılın ilk çeyreği aralığını önermiştir (Bonifay, 2004, s. 183). Nysa örneği için de bu tarihi kabul edebiliriz.

Nysa’da en çok örnekle temsil edilen Afrika Kırmızı Astarlısı formu “*Hayes Form 105*” olup, Cadde 1 çalışmalarında 4 adet ele geçmiştir. Yumru şeklinde içe ve dışa kalınlaştırılmış ağızlı geniş tabak formudur. Bonifay tarafından “*Sigillée Type 57*” başlığı altında değerlendirilmiştir (Bonifay, 2004, s. 183), Nysa örneği Bonifay’ın sınıflandırmasına göre *Variant A* grubuna girer. Çalışma kapsamında bir tanesi değerlendirilmiştir (*Kat. no. 34*), Cadde 1’in batısındaki kapı yapısında bulunmuştur. Nysa’da benzer bir örnek Çarşı Bazilikası’nda ele geçmiştir (Sönmez, 2017, s. 235, Fig. 1/8). Başka kentlerde (Korinth: Williams – Zervos, 1983, s. 30, fig.15; Kelenderis: Tekocak, 2006, s. 103, Lev. 9/61; Parion: Ergürer, 2012, s. 411, Lev. 118/256) genel olarak MS 6. yüzyıl sonları -MS 7. yüzyılın ilk yarısı aralığına tarihlenen form, Hayes’in önerisine uygun olarak (Hayes, 1972, s. 167, Fig. 31/7) MS 580-660 aralığına tarihlenebilir. Bu tarih, Bonifay’ın “*Sigillée Type 57, Variant A*” için önerdiği geç 6. yüzyıl-7. yüzyılın ilk yarısı” tarihine de uygundur.

Çalışma kapsamında değerlendirilen son Afrika Kırmızı Astarlısı örneği (*Kat. no. 35*) Cadde 1’in batısındaki kapı yapısında ele geçmiştir. Hayes tarafından “*Hayes Form 109*” grubunda, Bonifay tarafından “*Sigillée Type 60*” grubunda değerlendirilmiştir, *Variant B* örnekleri ile benzerdir (Bonifay, 2004, s. 187). Basit ağızlı, yayvan gövdeli, sığ tabak formudur. Ağzın iç yüzünde bir adet yiv yer alır. İçte, mat astar üzerine hafif parlak astar ile konsantrik daireler şeklinde bezeme yapılmıştır. Diğer kentlerde bulunan benzer örnekler (Antiokheia: Waagé, 1948, s. 47-48, Pl.VIII/805x; Tocra: Hayes, 1972, s. 172, fig.33/1, 2; Kelenderis: Tekocak, 2006, s. 103, Levha 9/62; Parion: Ergürer, 2012, s. 413, Lev. 120/260) Hayes’in tarihlendirmesine dayanılarak MS 580-ykl. 650 aralığına tarihlenmiştir. Bonifay ise “*Sigillée Type 60, Variant B*” için 7. yüzyıl ortaları-2. yarısını önermekte; geç örneklerin olasılıkla erken 8. yüzyılda da kullanıldığını söylemektedir (Bonifay, 2004, s. 189). Nysa örneği için de bu tarih kabul edilebilir.

2.4. Phokaia Kırmızı Astarlıları

MS 4. yüzyıl sonu – 5. yüzyıl başı arasında Afrika Kırmızı Astarlıları’na alternatif bir grup olarak ortaya çıkmış bir kırmızı astarlı grubudur. Başlarda LRC (*Late Roman C*) olarak adlandırılan grup için Hayes tarafından Phokaia Kırmızı Astarlısı adı önerilmiş ve kabul görmüştür (Hayes, 1980, s. 525). Grubun başlangıç tarihi olarak MS 4. yüzyıl sonu kabul edilmektedir, ancak öncülü olarak stil ve teknik açısından benzerlikleri nedeniyle Çandarlı üretimi seramikler önerilmiştir (Hayes, 2008, s. 87) Bu öneri, Fırat’ın Phokaia seramik çöplüklerinden elde ettiği verilerle de doğrulanmıştır. Fırat, Phokaia’da form olarak Çandarlı kaplarına benzeyen ancak hamur özellikleri Phokaia Kırmızı Astarlıları’nı yansıtan kaplar tespit etmiştir. Buna dayanarak Phokaia Kırmızı Astarlıları’nın MS 2. yüzyıl sonlarından itibaren Çandarlı kaplarının devamı olarak üretildiğini öne sürmüştür (Fırat, 2011, s. 155).

Başlarda Afrika Kırmızı Astarlıları'na göre daha az yayılım gösteren ve Ege kıyıları ile sınırlı olan Phokaia üretimleri, MS 5. yüzyıla birlikte bütün Akdeniz Havzası'na yayılmıştır (Adak-Adıbelli, 2006, s. 90).

Cadde 1 çalışmalarında yirmi sekiz adet Phokaia Kırmızı Astarlısı parçası ele geçmiştir. Bunlardan bir tanesi "*Hayes Form 1*", on üç tanesi "*Hayes Form 3*", iki tanesi "*Hayes Form 10*" olarak adlandırılmış kâselere ait ağız parçalarıdır, on iki adet de dip parçası bulunmuştur, bunların hangi formlara ait oldukları net olarak söylenememektedir. Çalışma kapsamında farklı özellikler gösteren 9 ağız parçası ve üç dip parçası değerlendirilmiştir.

Cadde 1 çalışmalarında bulunan tek "*Hayes Form 1*" örneği (*Kat. no. 36*), içe dönük basit ağızlı geniş kâse formudur, Hayes tarafından *Form 1a* başlığı altında sınıflandırılmıştır. Kuzey portikoda ele geçmiştir. Diğer kentlerde ele geçen benzerlerine (Ephesos: Gassner, 1997, s. 140, Taf. 44/534; Doksanaltı, 2006, s. 557, K210a; Atina: Hayes 2008, s. 237, Fig.37/1230; Ergürer, 2012, s. 415, Lev. 122/263) dayanarak MS 3. yüzyıl sonu-5. yüzyıl başları aralığına tarihlenebilir.

Bir diğer kap grubu, en yoğun miktarda ele geçen form olan "*Hayes Form 3*" dır. Ele geçen on üç parçadan altı tanesi değerlendirilmiştir. İlk parça (*Kat. no. 37*) kuzey portikoda bulunmuştur. *Form 3C* grubuna girer, dışa kalınlaştırılmış dik ağız, altta çıkıntı yapar. Dışta, ağız kenarının renginde pişirme tekniğinden kaynaklanan bir koyulaşma vardır. Başka kentlerde bulunmuş olan benzer örnekler (Antiokeia: Waagé, 1948, s. 53, Lev. XI/941f, 941k; Atina: Hayes, 1972, s. 333, Fig. 67/7; Hayes, 2008, s. 240, fig. 39, 1269; Kelenderis: Tekocak, 2006, s. 104, Lev. 11/70; Parion: Ergürer, 2012, s. 421, Lev. 126/276; Phokaia: Fırat, 2015, s. 168, Fig. 3) ağırlıklı olarak MS 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmiştir, Nysa örneği için de bu aralığı kabul edebiliriz.

Cadde 1-*Plateia* çalışmalarında bulunan "*Hayes Form 3*" grubunun en baskın alt tipi, *Form 3F*'dir. Çalışma kapsamında incelenen dört parça bu alt tipe girer. İlk parçada (*Kat. no. 38*) dışa kalınlaştırılmış ağız altta dirsek yapar, dudak hafif dışa çıkıktır. Dudağın üst yüzü içe eğimlidir. kuzey portikoda bulunmuştur. Benzer örnekler (Atina: Hayes, 1972, s. 335, Fig. 69/25; Hayes, 2008, s. 242, Fig. 40/1295; Phokaia: Fırat, 2015, s. 168, Fig. 3 (Tip Fırat'ın çalışmasındaki 3D grubu ile daha yakındır); Veliki Brioni: Pröttel, 1996, s. 292, Taf.56/19) MS 6. yüzyıla tarihlenmiştir. Bu parça için de aynı tarihi kabul edebiliriz. Diğer bir parçada (*Kat. no. 39*) dik ağız içe doğru hafif eğimlidir ve bu yüzden dudağın üst yüzü de içe eğiktir. Ağız dışındaki dirsek yatay şekilde çıkıklık yapar, aşağı doğru uzamaz. Bu parça da kuzey portikoda bulunmuştur. Benzerlerine (Atina: Hayes, 1972, s. 334, fig. 69/23; Veliki Brioni: Pröttel, 1996, s. 292, Taf. 56/19; Ephesos: Ladstätter, 2008, s. 138, Taf. 293/K185; Parion: Ergürer, 2012, s. 427, Lev. 130/287; Phokaia: Fırat, 2015, s. 168, Fig. 3) dayanılarak MS 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Form 3F başlığı altında incelenebilecek diğer bir kâse parçasında (*Kat. no. 40*), dudağın üst yüzü içe eğimlidir. Ağız dış yüzündeki dirsek yatay çıkar, aşağı uzamaz. Ağız dış yüzünde ruletle bezeme yapılmıştır. Kuzey portikoda bulunmuştur. Başka kentlerde bulunan benzer örneklerde (Phokaia: Fırat, 2015, s. 168, Fig. 3; Ergürer, 2012, s. 427, Lev. 130/287; Hayes, 1972, s. 334, fig. 69/23; Pröttel, 1996, s. 292, Taf.57/4) rulet bezeme yoktur. Parion ve Atina örnekleri Hayes Form 3F, Veliki Brioni örneği Hayes Form 3G olarak tanımlanmıştır. Hayes, Form 3G grubunda rulet bezeme kullanılmadığını belirtmiştir (Hayes, 2008, s. 242, fig. 40: 1292- 1293). Bu nedenle 40 katalog numaralı parçanın Form 3F grubu altında değerlendirilmesi daha doğru olacaktır. Diğer kentlerde bulunan yakın benzerleri gibi MS 6. yüzyıla tarihlenebilir.

Çalışma kapsamında incelenen son *Form 3F* örneğinde (*Kat. no. 41*) dudağın üst yüzü içe doğru eğilidir, ağzın dış yüzünde içbükeylik azdır. Gövde cidarı çok incedir. Kuzey portikoda ele geçmiştir. Benzer örnekler (Phokaia: Fırat, 2015, s. 168, Fig. 3; Veliki Brioni: Pröttel, 1996, Taf.56/18; Knossos: Hayes, 2001, s. 438, fig.4/18; Parion: Ergürer, 2012, s. 429, Fig. 130/291) MS 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmiştir, Nysa örneği için de bu tarihi kabul edebiliriz. Bir diğer parça (*Kat. no. 42*) kuzey portikoda bulunmuştur. Başka kentlerde bulunan benzerleri (Hayes, 1972, s. 334, Fig.69/23; Hayes, 2008, s. 242, fig. 40/1293; Fırat, 2011, s. 138-19, Lev.120/519; Ergürer, 2012, s. 434, Lev. 134/302) *Form 3F* ve *Form 3G* başlıkları altında değerlendirilmiştir. Dudağın üst kısmı yuvarlatılmıştır ve aşağı doğru eğilidir, iç yüzde keskinlik yapar. Ağzın iç yüzünde içbükeylik vardır. Nysa örneği, *Form 3F* grubu altında değerlendirilebilir. Benzer örnekler MS 6. yüzyıl ortaları ve 6. yüzyılın geneline tarihlenmiştir. Nysa örneği için de MS 6. yüzyıl önerilebilir.

İki parça, “*Hayes Form 10*” grubuna dâhil edilebilir. Dışa doğru kalınlaştırılmış yumru şekilli ya da düzleştirilmiş ağızlı kâse formudur. Gövde dışa doğru yuvarlatılmış şekilde çıkar ve dudağın altında içbükeydir. *Form 3*’ün ardılıdır (Hayes, 1972, 343). İlk “*Hayes Form 10*” örneğinde (*kat. no. 43*) Cadde 1’in batısındaki kapı yapısında ele geçmiştir. Dışa kalınlaştırılmış ağzın dış yüzü hafif içbükeydir, kalınlaştırılan kısmı dirsek yapar. Gövde düz bir profil göstererek iner. Parça Hayes *Form 10A* özelliği göstermekle birlikte, *Form 3* ile de yakındır. *Form 3* ve *Form 10* olarak adlandırılan farklı benzerleri mevcuttur (Antiokheia: Waagé, 1948, s. 52, Lev. XI/949k, 949s; Magnesia: Vapur, 2001, s. 75, Çiz. 12/64; Parion: Ergürer, 2012, s. 468, Lev. 156/370). Bu durumda geniş bir tarih aralığı kabul etmek doğru olacaktır, MS 5. yüzyılın ikinci yarısı-7. yüzyıl başları aralığını önerebiliriz.

İkinci “*Hayes Form 10*” örneğinde (*Kat. no. 44*) ağız profili yumru şeklindedir, yuvarlatılmıştır. Dışta, dudak çıkıntısının ortasında keskinlik vardır, içte içbükey yapılmıştır. Dışta, dudağın altında yivler vardır. Cadde 1’in batısındaki kapı yapısında bulunmuştur. Benzerlerine (Phokaia: Fırat, 2015, s. 171-172, Fig. 10; Korinth: Hayes, 1972, s. 343, fig. 71/6; Parion: Ergürer, 2012, s. 464, Lev 154/362) dayanarak MS 6. yüzyıl ikinci yarısı-7. yüzyıl başları aralığına tarihlenebilir.

Çalışma kapsamında değerlendirilen son Phokaia Kırmızı Astarlısı grubu, belli bir form başlığı altında değerlendirilemeyen diplerdir, çalışma kapsamında, Cadde 1-*Plateia* çalışmalarında bulunan on iki dip parçasından üçü değerlendirilmiştir. Bu dip parçalarından ikisi, *tondolarında* baskı tekniğinde yapılmış haç motifi taşır.

Haç motifli diplerden ilki (*Kat. no. 45*), geniş bir kâseye ait dip parçasıdır. Sığ kaidelidir, *tondo* merkezde yükseltilmiştir. Kuzey portikoda ele geçmiştir. Benzerleri Atina (Hayes, 1972, 335, Fig. 69/25; Hayes, 2008, s. 241, Fig.40/1283) ve Parion’da (Ergürer, 2012, s. 440, Lev. 136/313) bulunmuştur. *Tondoda* bir haç baskısının bir kolu ve diğer kolun yarısı korunmuştur. Haç motifi, J. W. Hayes’in Grup III altında değerlendirdiği haçlar ile benzerdir (Hayes, 1972, s. 365, Fig. 78/68). Ayrıca Parion’da da (Ergürer, 2012, s. 487, Lev. 168/407; s. 489, Lev. 168/412) iki benzer örnek tespit edilmiştir. Forma dayanarak herhangi bir tarih önerilememektedir, fakat bezeme açısından benzer örnekler MS 6. yüzyıl başlarına tarihlenmiştir. Bu parça için de aynı tarihi kabul edebiliriz.

İkinci haç motifli parça (*Kat. no. 46*), bir kâse ya da tabağa ait *tondo* parçasıdır. Parça, kuzey portikoda bir dükkânın iç dolgusunda bulunmuştur. Yalnızca *tondonun* bir parçası ve ortadaki haç motifi korunmuştur. Haçın dört kolu arasında ikili konsantrik daire motifleri bulunmaktadır. Motif, J. W. Hayes’in sınıflandırmasına göre Grup III’e girer (Hayes, 1972, s. 364-365). Kuzey portikoda

bulunmuştur. Benzer örnekler ağırlıklı olarak MS 6. yüzyıl başlarına aittir (Ephesos: Ladstätter, 2014, s. 584, Taf. 209/K1176; Parion: Ergürer, 2012, s. 489, Lev. 168/412; Atina: Hayes, 1972, s. 365, fig. 78/j,k,l,m,n). Nysa örneği de bu tarihe verilebilir.

Çalışmada Phokaia Kırmızı Astarlısı grubuna ait bir adet bezemesiz dip parçası incelenmiştir (*Kat. no. 47*), geniş bir kâseye aittir, alçak kaidelidir. Kuzey portikoda bulunmuştur. Benzer örnekler Atina Agorası'nda (Hayes, 1972, s. 335, Fig. 69/25; Hayes, 2008, s. 240, Fig. 39/1265-1269) tespit edilmiştir. Benzerleri MS 5. yüzyılın 3. çeyreği-6. yüzyıl arasına tarihlenmiştir, fakat Nysa örneğinin ağız kısmı olmadığı için form tespiti yapılamamaktadır, bu nedenle daha geniş bir tarih aralığı, yani MS 5. - 6. yüzyıl önerilebilir.

2.5. Geç Antik *Unguentarium*lar

Cadde 1-*Plateia* çalışmalarında iki adet Geç Antik *unguentarium* ele geçmiştir, ikisi de sivri diplidir. İlk örneğin (*Kat. No. 48*) yarıya yakını korunmuştur. Diğer parçanın (*Kat. No. 49*) dipte daha küçük bir kısmı korunmuştur. Yüzeyde akıntı şeklinde yapılmış koyu kahverengi astar mevcuttur. 48 numaralı parça Cadde 1'in batısındaki kapı yapısında, 49 numaralı parça kuzey portikoda bulunmuştur. Formun diğer kentlerde bulunan yakın benzerleri (Konstantinopolis: Hayes, 1992, s. 6, fig. 1/21; Ephesos: Gassner, 1997, s. 172, Taf. 56/709; Laodikeia: Şimşek-Duman, 2007, s. 292, Res. 20/2; Patara: Korkut, 2007, s. 164, Nr. 57; Özüdoğru-Dündar, 2007, s. 157, Fig. 14/U1; Atina: Hayes, 2008, s. 116, Pl. 91/1783; Özhanlı-Fırat, 2011, s. 14-22, Çiz. 1-31) MS 5. yüzyıl ile 7. yüzyıl başları aralığına tarihlenmiştir, bu tarih aralığı genel kabul görmektedir. Nysa örnekleri için de bu tarih aralığını önerebiliriz.

SONUÇ

2013 yılında kazısına başlanan Cadde 1-*Plateia*'da 2013-2014 yılları arasında yapılan kazı çalışmaları sırasında ele geçen sofrakaplarının dikkate değer bir kısmı yerel üretim olmalıdır ancak bu seramikler çalışma kapsamında değerlendirilmemiştir. Ele geçen seramikler MÖ 3. yüzyıl-MS 7. yüzyıl arasına yayılmış haldedir. Kesin bir şekilde belirlenebilen ve tarihlendirilebilen ithal sofrakapları ile *unguentarium*lar 49 adettir ve makale kapsamında incelenmişlerdir.

Cadde 1-*Plateia*'da ele geçen ve incelenen seramikler, kimi önemli veriler sunmuştur. İlk olarak, kentte Hellenistik Dönem'den Orta Bizans Dönemi'ne kadar belli yoğunluklarda seramikler görülse de MS 3. yüzyılda ani ve kesin bir boşluk dikkat çeker. MS 3. yüzyıla tarihlenebilecek seramik neredeyse hiç yoktur. Bu, kent için ilginç bir durumdur çünkü Gerontikon'da bulunmuş olan seramiklerde (Tamsü Polat, 2014, s. 142-146) ve kent sikkelerinde (Özbil, 2014, s. 434, Tab. 4) MS 3. yüzyıla ait örnekler çok sayıda örnekle temsil edilmektedir. Bu konuda Cadde 1'in farklı bir görünüm sergilemesinin nedeni, ileride yapılacak çalışmalarla açığa kavuşacaktır.

MS 7. yüzyıl başlarında kent seramiklerinde dikkate değer bir kesinti gerçekleşmiştir. Seramikler MS 7. yüzyıl başlarına kadar devam etmekte, ardından ani bir boşluk görülmektedir. Çalışılan alanlarda sağlıklı tarihlendirilebilen seramikler tekrar, ancak MS 12. yüzyılda ortaya çıkmaktadır. Bu durum, kentin MS 7. yüzyıl başları-12. yüzyıl arasındaki yaklaşık 500 yıllık süreçte küçülmüş ve yerleşim alanının, kentin çalışma alanımızın dışında kalan bir kısmına kaymış olabileceğini gösterir. Aslında bu durum hiç şaşırtıcı değildir, çünkü aynı dönemde Anadolu'nun neredeyse tamamında benzer bir durum izlenir. MS 616 yılında Sasaniler Anadolu'nun neredeyse tamamını ele geçirmişlerdir. Bu durum Ephesos, Sardeis ve Aphrodisias'ta da izlenir, kimi araştırmacılar tarafından Sasanilerin

istilasının hemen ardından Phrygia Bölgesi'ni sarsan şiddetli depreme bağlanmaktadır (Arthur, 2006, s. 16).

MS 7. yüzyıl Anadolu'su için sorunu sadece depreme bağlamak yeterli olmayacaktır. Çünkü bu dönemde sonu gelmeyen akınlar nedeniyle kentsel hayat mahvolmuştur (Haldon, 2007, s. 9). Çoğu şehir varlığını *kastra* yani surlarla çevrili sığınma yerleri, ticari merkezler ya da manastırlar tarafından yönetilen küçük kırsal merkezler olarak sürdürmüştür (Arthur, 2006, s. 17). Bu durum, Nysa'da aynı dönemde tespit edilmiş olan değişimi de açıklayabilir.

Kaynakça

- Anderson-Stojanović, V. R. (1992). *Stobi The Hellenistic and Roman Pottery*. Oxford: Princeton University Press.
- Arthur, P. (2006). *Bizans ve Türk Döneminde Hierapolis (Pamukkale)*. İstanbul: Ege Yayınları.
- Bailey, D. M. (1993). *Excavations at Sparta: The Roman Stoa, 1988-91 Preliminary Report, Part 1: (b) Hellenistic and Roman Pottery*. *The Annual of the British School at Athens*, 88, 221-249.
- Bonifay, M. (2004). *Etudes sur la céramique romaine tardive d'Afrique*, Oxford: BAR International Series 1301.
- Civelek, A. (2001). *Tralleis Nekropolü Buluntuları Işığında Hellenistik - Roma Dönemi Seramiği*. (Yayımlanmamış doktora tezi) Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Civelek, A. (2006). *Stratonikeia-Akdağ Nekropolisi'nden Bir Mezar*. *Anadolu/Anatolia*, 30, 47-64.
- Crowfoot, J. W., Crowfoot G. M., Kenyon K. M. (1957). *The Objects From Samaria*. Londra: Palestine Exploration Fund.
- Doksanaltı, E. (2006). *Knidos Kap-Krio Kazı Alanı*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Duman, B. (2010). *Laodikeia Hellenistik ve Erken Roma Seramiği*. Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Duman, B. (2014). *Red Slip Pottery from Laodiceia/Phrygia*. *Rei Cretariae Romanae Fautorum Acta (ReiCretActa)*, 43, 9-17.
- Ergürer, H. E., (2012) Ergürer, E., *Parion Roma Dönemi Seramiği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Erol, D. (2004) *Tralleis Kenti Kazılarında Ele Geçen Baskılı Terra Sigillata*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Fırat, M. (2011). *Phokaia Geç Roma Mutfak Kapları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Fırat, M. (2013). *Isparta Müzesi Seramik Koleksiyonu: Unguentaria*. *Pisidia Araştırmaları-I Sempozyum Bildiri Kitabı* (Eds. B. Hürmüzlü, M. Fırat, A. Gerçek), Isparta: S.D.Ü. Arkeoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, 294-311.
- Fırat, M., (2015). "Seramik Çöplüğü Alanı Verileri Doğrultusunda Phokaia Kırmızı Astarlı Kapları", Prof. Dr. Ömer Özyiğit'e Armağan (Studies in Honour of Ömer Özyiğit), Okan, E.-Atıla, C. (ed.), İstanbul, 161-178.
- Fırat, N. (1999). *Perge Konut Alanı Keramiği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Forster, G. (2001). *The Roman Period. Knossos Pottery Handbook Greek and Roman* (N.J. Coldstream, L.J. Eiring, G. Forster). Nottingham: British School at Athens Studies.

- Gasperetti, G. (2003). Osservazioni Preliminari Sulla Ceramica Romana Di Iasos Di Caria, *Materiali Dal Quartiere A Sud Del Teatro. Varia Anatolica XV, Les céramiques en Anatolie aux Epoques Hellénistique et romaine*, Institut Français d'études Anatoliennes Georges Dumezil, 141-163, Istanbul, Paris.
- Gassner, V. (1997). *Forschungen in Ephesos XIII.1.1. Das Südtor der Tetragonos-Agora Keramik und Kleinfunde*, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- Güngör, E. (2005). *Metropolis Kenti Ada 7 İçindeki Konut Seramiği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Haldon, J. (2007). *Bizans Tarih Atlası*. İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Hayes, J.W. (1971). *Four Early Roman Groups from Knossos. The Annual of the British School at Athens*, 66, 249-279.
- Hayes, J. W. (1972). *Late Roman Pottery*. Londra: The British School at Rome.
- Hayes, J. W. (1973). *Roman Pottery from the South Stoa at Corinth. Hesperia*, 42, 416-470.
- Hayes, J. W. (1985). *Sigillate Orientali. Enciclopedia dell'Arte Classica e Orientale. Atlante delle Forme Ceramiche II. Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo, (1-96)*. Roma: Istituto Della Enciclopedia Italiana.
- Hayes, J. W. (1991). *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*. Lefkoşa: Imprinta Ltd. Hayes, J. W. (1992). *Excavations at Saraçhane in İstanbul 2: The Pottery*. Princeton: Dumbarton Oaks.
- Hayes, J. W. (2001). *Early Christian Pottery from Knossos: The 1978-1981 Finds from the Knossos Medical Faculty Site. The Annual of the British School at Athens*, 96, 431-454.
- Hayes, J. W. (2001). *Early Christian Pottery from Knossos: The 1978-1981 Finds from the Knossos Medical Faculty Site. The Annual of the British School at Athens* 96, 431-454.
- Hayes, J. W. (2003). *Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos. The Annual of the British School at Athens*, 98, 447-516.
- Hayes, J. W. (2008). *The Athenian Agora Results of Excavations Conducted by the American School of Classical Studies at Athens XXXII, Roman Pottery: Fine-ware Imports*. Princeton, N. J.:The American School of Classical Studies at Athens.
- Hellström, P. (1965). *Labraunda II.1. Pottery of Classical Later Date Terracotta Lamps and Glass*. Lund: CWK Gleerups.
- Japp, S. (2007). *Late Roman, Byzantine and Ottoman pottery from Alexandria Troas. Catherine Abadie-Reynal (Ed.), Çanak, Akdeniz ve Çevresindeki Arkeolojik Kazılarda Ele Geçen Geç Antik ve Ortaçağ Seramiği ve Mimari Seramiği, Byzas 7 içinde (s. 55-72)*, İstanbul: Ege Yayınları.
- Jones, F. F. (1950). *The pottery, Hetty Goldman (Ed.), Excavations at Gözülü Kule, Tarsus içinde (s. 149-296)*, Princeton, N. J.: Princeton University Press.
- Kenrick, P. (1985). *Excavations at Sidi Khrebish Benghazi, 3.1. The Fine Pottery. Supplemento Libya Antiqua*. Tripoli: Department of Antiquities.

Korkut, T. (2007). Die Spätantike und Frühbyzantinische Keramik aus Patara. Catherine Abadie-Reynal (Ed.), Çanak, Akdeniz ve Çevresindeki Arkeolojik Kazılarda Ele Geçen Geç Antik ve Ortaçağ Seramiği ve Mimari Seramiği, Byzas 7 içinde (s. 147-168), İstanbul: Ege Yayınları.

Kögler, P. (2010). Feinkeramik aus Knidos. Wiesbaden: Reichert Verlag.

Ladstätter, S. (2005). Keramik. HilkeThür (Ed.), Hanghaus 2 in Ephesos. Die Wohneinheit 4 Baubefund, Ausstattung, Funde içinde (s. 230-358), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Ladstätter, S. (2008). Römische, Spätantike und Byzantinische Keramik. Martin Steskal ve M. La Torre (Eds.), Forschungen in Ephesos XIV/1: DasVediusgymnasium in Ephesos. Archäologie und Baubefund içinde (s. 97-189), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Ladstätter, S. (2010a). Keramik. Martin Steskal (Ed.), Forschungen in Ephesos IX/4 DasPrytaneion in Ephesos içinde, (s. 85-172), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Ladstätter, S. (2010b). Keramik. F. Krizinger (Ed.), Hanghaus 2 in Ephesos Die Wohnheiten 1 und 2 içinde, (s. 530-58), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Ladstätter, S. (2014). Keramik. HilkeThür, E. Rathmayr (Eds.), Forschungen in Ephesos Band VIII/9 Hanghaus 2 in Ephesos Die Wohnheit 6 Baubefund, Ausstattung, Funde içinde, (s. 435-588), Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Meriç, R. (2002). Forshungen in Ephesos IX/3. Späthellenistisch-römische Keramik und Kleinfunde aus einem Schachtbrunnen am Staatsmarkt in Ephesos. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Özhanlı, M.-Fırat, M. (2011). Side Unguentariumları Işığında Dinin Kapların Kullanım Alanları Üzerindeki Etkileri. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23, 7-30.

Öztaner, S. H.-Akdoğu Arca, E.-Gökalp Özdil, N. (2014). Nysa Ad Maeandrum'daki Yeni Bulgular Üzerine Bir Değerlendirme. Çağatay Akşit-Serap Kalaycıoğulları-Rabia Kayapınar-Ceyda ÜstünerKeyinci-Rukiye Öztürk (Eds.), In Memoriam Filiz Öktem içinde, (s.225-245), Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Özüdoğru, Ş.-Dündar, E. (2007). Kibyra Geç Roma - Erken Doğu Roma Dönemi Mühürlü Unguentariumları. Olba, 15, 145-178.

Pröttel, P. M. (1996). Mediterrane Feinkeramikdes 2.-7. Jahrhunderts n. chr. imAdriaraum in Slowenien. Espelkamp: Verlag Marie LeidorfGmbH.

Robinson, H. (1959). TheAthenian Agora Results of Excavations Conducted by the American School of Classical Studies at Athens Vol. V: Pottery of the Roman Period Chronology. Princeton, N. J.:The American School of Classical Studies at Athens.

Rotroff, S. I. (1997). The Athenian Agora Vol. XXIV: Hellenistic Pottery Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material. Princeton, N. J.: The American School of Classical Studies at Athens.

Rotroff, S. I.-Oliver, A. Jr. (2003). Hellenistic Pottery from Sardis: The finds through 1994. Harvard: University Press.

Rotroff, S. I. (2006). *The Athenian Agora Vol. XXXIII: Hellenistic Pottery: Plain Wares*. Princeton, N. J.:The American School of Classical Studies at Athens.

Schäfer, J. (1968). *Hellenistische Keramik aus Pergamon*. Berlin: Walter de Gruyter.

Şimşek, C.-Duman, B. (2007). Laodikeia'da Bulunan Geç Antik Çağ Unguentariumları. *Adalya*, 10, 285-307.

Tekkök-Biçken, B. (1996). *The Hellenistic and Roman Pottery from Troia*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Missouri Üniversitesi, Columbia.

Tekocak, M. (2006). *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Vapur, Ö. (2001). *Magnesia ad Maeandrum Gymnasion'u Roma Dönemi Seramikleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Vapur, Ö. (2013). Menderes Magnesiası Hypokaustlu Yapı Kazılarında Ele Geçen İthal Kaliteli Seramikler. Görkem Özdemir (Ed.), *Orhan Bingöl'e 67. Yaş Armağanı içinde (641-666)*. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayıncılık.

Waagé, F. O. (1948). *Antioch on the Orontes IV. Ceramics and Islamic Coins*. Wisconsin: George Banta Publishing Company.

Warner Slane, K. (1990). *Corinth XVIII/2. The Sanctuary of Demeter and Kore: The Roman Pottery and Lamps*. Princeton, N. J : American School of Classical Studies at Athens.

Warner Slane, K. (1994). Tetrarchic Recovery in Corinth: Pottery, Lamps, and Other Finds from the Peribolos of Apollo. *Hesperia*, 63, 127-168.

Williams, C. K.-Zervos, O. H. (1983). Corinth, 1982: East of the Theater. *Hesperia*, 52, 1-47.

Williams, C. K.-Zervos, O. H. (1985). Corinth, 1984: East of the Theater. *Hesperia*, 54, 55-96.

Yaşar, A. (2010). *Milet Müzesi'nde Bulunan Hellenistik ve Roma Dönemi Unguentariumlar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Zelle, M. (1992). *Terra Sigillatavon Assos*. Ümit Serdaroğlu-Reinhard Stupperich-Elmar Schwertheim (Eds.), *Asia Minor Studien Band 2 Ausgrabungen in Assos içinde*.

KATALOG

Kat. No: 1 Form: Tabak Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot:- Ölçüler: A.Ç: 17,7 cm Yükseklik: 1,9 cm Hamur Rengi: 10YR-5/2-Grimsi kahverengi Astar Rengi: Siyah

Tanım: Orta sert. Astar hafif parlak, pürüzsüz. İçte ince, belli belirsiz çark izleri. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, az sayıda ince gözenekli. Kireçlenme yok.

Tarihlendirme: MÖ 2. yüzyıl sonu-MS 1. yüzyılın ilk çeyreği.

Kat. No: 2 Form: Kâse Atölye: Batı Yamacı (Yerel taklit) Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot: - Ölçüler: A.Ç: ? Yükseklik: 3,5 cm Hamur Rengi: 2.5Y-6/2-Açık kahvemsi gri Astar Rengi: 10YR-3/2-Very dark Grimsi kahverengi Tanım: Orta sert. Astar mat, az pürüzlü. Çok ince çark izleri. İç yüzde beyaz boya ile yapılmış bir sıra damla bezeme mevcut. Bezeme büyük oranda dökülmüş, silik izi kalmış. Bol ince gümüş mikalı, az sayıda ince gözenekli. İki yüzde ince kireçlenme. Tarihlendirme: MÖ 3. yüzyıl ortaları – MÖ 2. yüzyıl.

Kat. No: 3 Form: Balık tabağı Buluntu Yeri: NY14-C1.24 Kot: +22/-14 cm Ölçüler: A.Ç: 21,4 cm Yükseklik: 1,3 cm Hamur Rengi: 7.5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: Siyah Tanım: Sert, gözeneksiz. Bol ince gümüş mikalı. Astar parlak, kaygan. Dışta ince çark izleri. Az miktarda kalın kireçlenme. Tarihlendirme: (MÖ 2. yüzyıl)

Kat. No: 4 Form: Balık Tabağı Buluntu Yeri: NY13-C1.2 Kot: +20/-49 cm Ölçüler: D.Ç: 11,4 cm Yükseklik: 1,5 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 7.5YR-2.5/1-Siyah Tanım: Sert. Yüzey pürüzlü. Astar parlak. Bol ince gümüş mikalı, gözeneksiz, kaliteli hamur. Dış yüzde yoğun, içte nispeten az kireçlenme. Tarihlendirme: MÖ 2. yüzyıl.

Kat. No: 5 Form: Balık tabağı Buluntu Yeri: NY14-C1.22 Kot: -40/-88 cm Ölçüler: A.Ç: 32 cm Yükseklik: 1,5 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 7.5YR-6/4-Açık kahverengi Tanım: Orta sert. Astar mat, dışta hafif pürüzlü; içte pürüzsüz. Yoğun miktarda çok ince gümüş mikalı, çok sayıda ince gözenekli. Tarihlendirme: MÖ 3.-2. yüzyıl.

Kat. No: 6 Form: Balık tabağı Buluntu Yeri: NY13-C1.3 Kot: +87/+38 cm Ölçüler: A.Ç: 10,4 cm Yükseklik: 2,45 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızımsı sarı İç Astar Rengi: 7.5YR-4/3-Kahverengi Dış Astar Rengi: 5YR-4/3-Kırmızımsı Kahverengi Tanım: Sert. Astar mat, hafif pürüzlü. İçteki kahverengi astar, dışta ağız kenarından aşağı akıntı şeklinde. Bol ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tozsuz yüzey. Tarihlendirme: MÖ 3.-2. yüzyıl.

Kat. No: 7 Form: Balık tabağı Buluntu Yeri: NY14-C1.22 Kot: -90/-117 cm Ölçüler: A.Ç: 13,8 cm Yükseklik: 2,15 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 5YR-4/4-Kırmızımsı Kahverengi Tanım: Orta sert. Astar mat, hafif pürüzlü. Çok ince çark izleri var. Bol ince gümüş ve tek tük sarı mikalı, ince gözenekli. Hamurda hafif renk değişimi var. Tarihlendirme: MÖ 2. yüzyıl.

Kat. No: 8 Form: Balık tabağı Buluntu Yeri: NY13-C1.13 Kot: +90/+34 cm Ölçüler: A.Ç: 9,5 cm Yükseklik: 1,7 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızımsı sarı İç Astar Rengi: 2.5YR-4/4-Kırmızımsı kahverengi Dış Astar Rengi: 10R-5/6-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar mat, pürüzsüz; renk geçişi var. Yoğun kireçlenme. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, ince gözenekli. Tarihlendirme: Geç Hellenistik.

Kat. No: 9 Form: Kâse Buluntu Yeri: NY13-C1.16 Kot: +148/+57 cm Ölçüler: D.Ç: 8,4 cm Yükseklik: 2,5 cm Hamur Rengi: 7.5YR-6/4-Açık kahverengi. Astar Rengi: Siyah. Tanım: Orta sert. Parlak, kaygan astarlı. Astar dış yüzde akıntı şeklinde dekore edilmiş. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Dış yüzde az miktarda kireçlenme. Tarihlendirme: MÖ 3. yüzyıl ortaları ile MÖ 2. yüzyıl ortaları.

Kat. No: 10 Form: Kâse Buluntu Yeri: NY13-C1.6 Kot: +148/+57 cm Ölçüler: D.Ç: 3,4 cm Yükseklik: 0,7 cm Hamur Rengi: 2.5Y-5/3-Açık zeytin kahverengi. Firnis Rengi: Siyah Tanım: Sert. Astar hafif parlak, hafif pürüzlü. Bol ince gümüş mikalı, gözeneksiz. İç yüzde az kireçlenme. Tarihlendirme: MÖ 3. yüzyılın üçüncü çeyreği-MÖ 2. yüzyıl.

Kat. No: 11 Form: *Unguentarium* Buluntu Yeri: Cadde 1-Yüzey Kot: - Ölçüler: D.Ç: 2,4 cm Yükseklik: 3 cm Hamur Rengi: 2.5Y-4/2-Koyu Grimsi kahverengi Astar Rengi: 10YR-6/3-Soluk kahverengi Tanım: Sert. Astar mat, pürüzsüz; hafif renk dalgalanmaları. Az sayıda ince çark izleri. Yoğun ince gümüş mikalı. Az kireçlenme. Tarihlendirme: MÖ 2. yüzyıl.

Kat. No: 12 Form: *Unguentarium* Buluntu Yeri: NY13-C1.12 Kot: +40/-1 cm Ölçüler: D.Ç: 3,6 cm Yükseklik: 3,45 cm Hamur Rengi: 7.5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 7.5YR-7/6-Kırmızımsı sarı Tanım: Sert. Hamurda renk değişimi. Astar mat, hafif pürüzlü. Bol ince gümüş mika ve ince kireçli. Gözeneksiz. Yoğun kireçlenme. Tarihlendirme: MÖ 2.-1. yüzyıl.

Kat. No: 13 Form: Bardak Buluntu Yeri: NY13-C1.10 Kot: +126/+111 cm Ölçüler: A.Ç: 7,2 cm Yükseklik: 2,4 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı İç Astar Rengi: 2.5YR-5/6-Kırmızı Dış Astar Rengi: 7.5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Tanım: Sert. Astar mat, pürüzsüz; neredeyse tamamen soyulmuş. Yüzey tozsu. Yoğun miktarda çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MÖ 1. yüzyıl.

Kat. No: 14 Form: Bardak Buluntu Yeri: NY13-C1.4 Kot: +7 cm 128/+4 Ölçüler: A.Ç: 6 cm Yükseklik: 1,9 cm Hamur Rengi: 7.5YR-5/4-Kahverengi Hamur Rengi 2: 2.5Y-4/1-Koyu gri Astar Rengi: 7.5YR-6/4-Açık kahverengi Tanım: Orta sert. Astar mat, iç yüzde hafif koyulaşma. Yoğun ince gümüş ve tek tük sarı mikalı. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl sonu, 3. yüzyıl başı.

Kat. No: 15 Form: Kâse Atölye: Yerel DSB taklidi (?) Buluntu Yeri: NY13-C1.6 Kot: +128/+50 cm Ölçüler: A.Ç: 12,6 cm D.Ç: 8,8 cm Yükseklik: 3,55 cm Hamur Rengi: 5YR-6/8-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-4/6-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar parlak, kaygan. Dış astar kırmızı, iç kahveye çalıyor. Astar çok tahrip olmuş. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl sonu, 2. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No: 16 Form: Kâse Atölye: DSB (Hayes Atl. Form 53) Buluntu Yeri: NY14-C1.15 Kot: - Ölçüler: A.Ç: 18,4 cm Yükseklik: 3,35 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar hafif parlak, pürüzsüz; yer yer benek benek dökülmüş. Bol ince gümüş mikalı, çok az ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 75-150.

Kat. No: 17 Form: Kâse Atölye: DSB II Buluntu Yeri: NY13-C1.9A Kot: +58/0 cm Ölçüler: A.Ç: 11 cm Yükseklik: 1,3 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Sert. Astar oldukça parlak ve kaygan; kaliteli. Çok az çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 2. yüzyıl.

Kat. No: 18 Form: Kâse Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY13-C1.11 Kot: +71/+36 cm Ölçüler: A.Ç: 11,4 cm Yükseklik: 1,3 cm Hamur Rengi: 5YR-6/8-Kırmızimsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Sert. Astar parlak, kaygan. Çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 1. yüzyılın ikinci yarısı-2. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No: 19 Form: Kâse Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY13-C1.1D Kot: - Ölçüler: A.Ç: 9,8 cm Yükseklik: 2,15 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızimsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar parlak, hafif kaygan. Astar yer yer benek şeklinde az dökülmüş, yer yer incelmış. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, çok ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl.

Kat. No: 20 Form: Kâse Atölye: DSB II (Hayes Atl. Form 80) Buluntu Yeri: NY13-C1.10 Kot: +126/+111 cm Ölçüler: A.Ç: 17,2 cm Yükseklik: 3,7 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar içte parlak, kaygan; dışta hafif parlak ve hafif kaygan. Dış yüzde ağız kısmı ve aşağısında benek benek dökülmüş. Dışta devam etmeyen kesik kesik çark izleri mevcut. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, az gözenekli. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl sonları, 2. yüzyıl başları.

Kat. No: 21 Form: Kâse Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY14-C1.21 Kot: -8/-65 cm Ölçüler: A.Ç: 24 cm Yükseklik: 2,6 cm Hamur Rengi: 5YR-5/8-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar parlak, kaygan. İçte %40 kadar, dışta yoğun şekilde benek benek dökülme. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, çok ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl sonları-2. yüzyıl başları.

Kat. No: 22 Form: Kâse Atölye: DSB II Buluntu Yeri: NY13-C1.6 Kot: +148/+57 Ölçüler: A.Ç: 6,8 cm D.Ç: 5,4 cm Yükseklik: 1,6 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Sert. Astar oldukça parlak ve oldukça kaygan. Oldukça kaliteli. Üzerinde yer yer kireçlenme var. Çok az miktarda çok ince gümüş mikalı, az sayıda ince gözenekli Tarihlendirme: MS 75-150.

Kat. No: 23 Form: Tabak Atölye: DSB I (Hayes Atlante Form 2) Buluntu Yeri: NY13-C1.11 Kot: +123/+71 cm Ölçüler: A.Ç: 31 cm Yükseklik: 1,85 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızimsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar parlak, kaygan. Bol ince gümüş mikalı, az sayıda ince gözenekli. Tarihlendirme: Olasılıkla Augustus dönemi.

Kat. No: 24 Form: Krater Atölye: DSB I (Hayes Atlante Form 26) Buluntu Yeri: NY13-C1.15 Kot: -95/-135 cm Ölçüler: A.Ç: 14 cm Yükseklik: 1,75 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar çok parlak, kaygan. Bol miktarda çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Oldukça kaliteli. Tarihlendirme: Augustus Dönemi?

Kat. No: 25 Form: Skyphos Atölye: DSB I Buluntu Yeri: NY14-C1.17 Kot: -89/-103 cm Ölçüler: D.Ç: 6,4 cm Yükseklik: 1,1 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/6-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Sert, bol miktarda çok ince mikalı, az sayıda çok ince gözenekli, kaliteli Tarihlendirme: MÖ 10 / MS 75.

Kat. No: 26 Form: Skyphos Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY14-C1.14 Kot: -32/-48 cm Ölçüler: D.Ç: 9,2 cm Yükseklik: 1,2 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Yellowish Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar parlak, pürüzsüz. Yoğun miktarda çok ince gümüş mikalı, az sayıda ince gözenekli. Tarihlendirme: Erken Roma Dönemi.

Kat. No: 27 Form: Tabak Atölye: DSB II (Hayes Atl. Form 58) Buluntu Yeri: NY13-C1.4 Kot: +150/-7 cm Ölçüler: D.Ç: 8,8 cm Yükseklik: 1,2 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Hamur tahrip olmuş, katman katman ayrılmış. Astar mat, pürüzsüz. Astar dalga dalga tahrip olmuş. Yoğun ince gümüş mikalı, çok ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 75-125.

Kat. No: 28 Form: Kâse Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY14-C1.23 Kot: -37/-82 cm Ölçüler: D.Ç: 5,6 cm Yükseklik: 2,6 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert, gevşek hamurlu. Astar hafif parlak, hafif kaygan. Bol ince gümüş mikalı. Dışta ince çark izleri mevcut. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl-2. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No: 29 Form: Kâse Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot: - Ölçüler: D.Ç: 6,6 cm Yükseklik: 1,7 cm Hamur Rengi: 5YR-6/8-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar çok parlak, kaygan. Kaliteli. Bol miktarda çok ince gümüş ve az sarı mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 70/120-150.

Kat. No: 30 Form: Kâse Atölye: DSB Buluntu Yeri: NY13-C1.15 Kot: - 95/-135 cm Ölçüler: D.Ç: 10,4 cm Yükseklik: 2,9 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert, Astar parlak, pürüzsüz. Astar ortalama %50 aşınmış. İç yüz sabunsu. Yoğun miktarda çok ince gümüş mikalı, ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 1. yüzyıl-2. yüzyıl ortaları.

Kat. No: 31 Form: Kâse (Hayes Form 50A) Atölye: Afrika Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 50) Buluntu Yeri: NY14-C1.26 Kot: +40/+1 Ölçüler: A.Ç: 34 cm Yükseklik: 3,5 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Çok sert. Astar içte hafif parlak, dışta mat; pürüzsüz. Oldukça homojen, kaliteli bir hamur. Çok az çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS yaklaşık 230/240-360.

Kat. No: 32 Form: Kâse Atölye: Afrika Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 99A) Buluntu Yeri: NY13-C1.9A Kot: +58/0 cm Ölçüler: A.Ç: 16,6 cm Yükseklik: 1,9 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar ağız kenarında parlak, hafif pürüzlü. İki yüzde hafif kireçlenme. Çok az çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 5. yüzyıl sonları-6. yüzyıl ortaları.

Kat. No: 33 Form: Kâse Atölye: Afrika Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 104A) Buluntu Yeri: NY14-C1.22 Kot: -117/-136 cm Ölçüler: A.Ç: 32,8 cm D.Ç.: 14,2 cm Yükseklik: 8 cm Hamur Rengi: 2.5YR-6/8-Açık Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Orta sert, hamurda kumsu doku. Astar hafif parlak, pürüzsüz. Çok az miktarda çok ince gümüş mikalı, az miktarda ince kireçli. Tarihlendirme: MS 5. yüzyıl sonları-6. yüzyılın ilk çeyreği aralığı.

Kat. No: 34 Form: Tabak Atölye: Afrika Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 105) Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot: - Ölçüler: A.Ç: 39 cm Yükseklik: 3,7 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 10R-5/8-Kırmızı Tanım: Sert, hamurda kumsu görünüm. Astar mat, pürüzsüz. Dışta astar rengi dalgalı. Az miktarda ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS geç 6. yüzyıl-7. yüzyılın ilk yarısı.

Kat. No: 35 Form: Tabak Atölye: Afrika Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 109) Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot: - Ölçüler: A.Ç: 26,4 cm Yükseklik: 4,05 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/6-Kırmızı Tanım: Sert, gevrek. Hamurda kumsu görünüm. Astar mat, içte mat üzerine konsantrik daireler şeklinde hafif parlak astar ile bezeme yapılmış. Çok ince gümüş mikalı, az miktarda ince kireçli ve ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 7. yüzyıl ortaları-2. yarısı.

Kat. No: 36 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Form 1A) Buluntu Yeri: NY14-C1.20 Kot: -65/-116 cm Ölçüler: A.Ç: 21,2 cm Yükseklik: 5,9 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/4-Kırmızımsı Kahverengi Astar Rengi: 2.5YR-5/6-Kırmızı Tanım: Sert, gevrek. Astar mat, hafif pürüzlü. İnce çark izleri. Astar da renk değişimleri ve dökülmeler var. Bol miktarda çok ince gümüş ve tek tük sarı mikalı, az ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 3. yüzyıl sonu-5. yüzyıl başları.

Kat. No: 37 Form: Kâse (Hayes Form 3C) Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı Buluntu Yeri: NY14-C1.26 Kot: +4/+1 cm Ölçüler: A.Ç: 20,8 cm Yükseklik: 2,45 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/6-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Sert. Astar mat, pürüzsüz; içte çark izleri. Ağız kenarında koyulaşma. Çok az çok ince gümüş mikalı, çok az gözenekli. Tarihlendirme: MS 5. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. No: 38 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 3F) Buluntu Yeri: NY13-C1.1D Kot: +18/-10 cm Ölçüler: A.Ç: 28,8 cm Yükseklik: 3 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Sert, hafif kumsu dokulu hamur. Astar mat, pürüzlü; ince çark izleri mevcut. Dış yüzde ince gümüş mika varsa da hamurda mika görülüyor. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl.

Kat. No: 39 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 3F) Buluntu Yeri: NY13-C1.2 Kot: +18/+6 cm Ölçüler: A.Ç: 23,4 cm Yükseklik: 2,5 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/6-Kırmızı Astar Rengi: 10R-4/6-Kırmızı Ağız Kenarı: 2.5YR-3/2-Koyu Kırmızı Tanım: Sert. Astar mat, hafif pürüzlü. İçte ince çark izleri. Dışta ağız kenarı morumsu bordo. Mika yok. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl.

Kat. No: 40 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 3F) Buluntu Yeri: NY13-C1.9B Kot: -37/0 cm Ölçüler: A.Ç: 19 cm Yükseklik: 2,25 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Sert. Astar mat, ince çark izleri mevcut. Mika yok, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl.

Kat. No: 41 Form: Kâse (Hayes Form 3F) Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı Buluntu Yeri: NY13-C1.2 Kot: Ölçüler: A.Ç: 23,6 cm Yükseklik: 4,1 cm Hamur Rengi: 5YR-6/8-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-6/6-Açık Kırmızı Tanım: Sert. Astar mat, dışta ince çark izleri mevcut. Yüzey hafif pürüzlü. İnce mika, ince kireç ve çok az ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl.

Kat. No: 42 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 3F) Buluntu Yeri: NY13-C1.1C Kot: +14/-50 cm Ölçüler: A.Ç: 23 cm Yükseklik: 4,9 cm Hamur Rengi: 7.5YR-5/6-Koyu kahverengi Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Mat astar. Dışta ince çark izleri görülüyor. Astar renginde dalgalanmalar var. Çok ince gümüş mikalı, az gözenekli. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl

Kat. No: 43 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 10) Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot: - Ölçüler: A.Ç: 24,4 cm Yükseklik: 4 cm Hamur Rengi: 5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Astar

Rengi: 2.5YR-4/6-Kırmızı Tanım: Orta sert. Astar mat, hafif pürüzlü; iç ve dışta ince çark izleri. Astar dışta biraz tahrip olmuş. Yoğun ince gümüş ve tek tük sarı mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 5. yüzyılın 2. yarısı-7. yüzyıl başları.

Kat. No: 44 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı (Hayes Form 10A) Buluntu Yeri: NYC1.B1 Kot: - Ölçüler: A.Ç: 25,2 cm Yükseklik: 3,35 cm Hamur Rengi: 5YR-5/6-Sarımsı kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-4/8-Kırmızı Tanım: Orta sert. Hamurda renk değişimi. Astar mat, pürüzsüz. Yoğun ince gümüş mikalı, az sayıda ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl ikinci yarısı-7. yüzyıl başları

Kat. No: 45 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı Buluntu Yeri: NY14-C1.24 Kot: -51/-100 cm Ölçüler: D.Ç: 16,2 cm Yükseklik: 1,05 cm Hamur Rengi: 2.5YR-5/6-Kırmızı Astar Rengi: 2.5YR-5/4-Kırmızımsı kahverengi Tanım: Sert. Astar hafif parlak, metalik yüzeyli, hafif pürüzlü. Dışta ince çark izleri mevcut. Az miktarda çok ince mikalı, çok ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl başları.

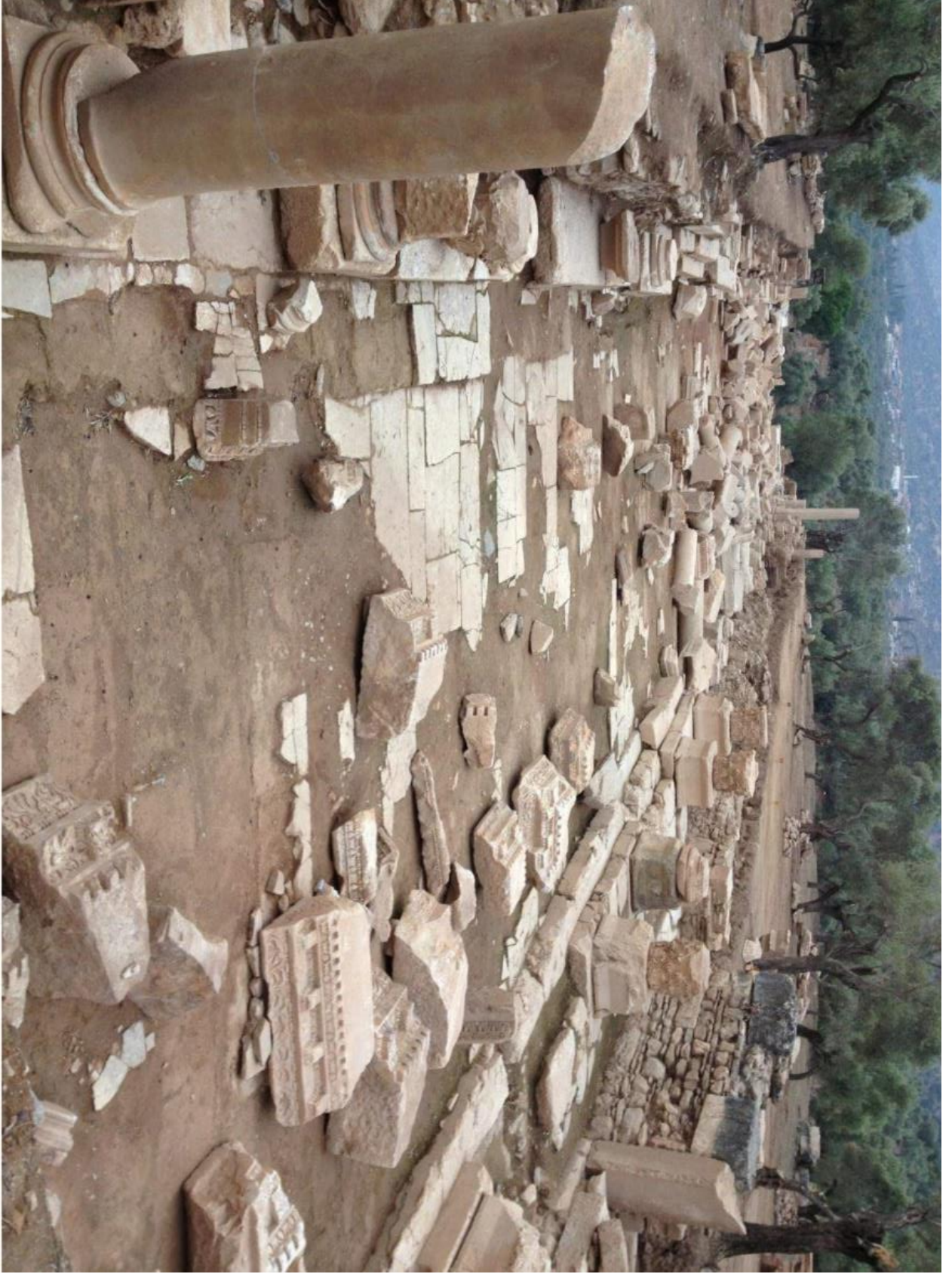
Kat. No: 46 Form: Kâse (?) Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı Buluntu Yeri: NY13-C1.8 Kot: +127/+56 Ölçüler: Uzunluk: 3,4 cm Genişlik: 4,4 cm Hamur Rengi: 5YR-6/8-Kırmızımsı sarı Astar Rengi: 2.5YR-5/8-Kırmızı Tanım: Sert. Astar içte hafif parlak, dışta mat ve ince çark izleri mevcut. Az miktarda çok ince gümüş mikalı, gözeneksiz. Tarihlendirme: MS 6. yüzyıl başları.

Kat. No: 47 Form: Kâse Atölye: Phokaia Kırmızı Astarlısı Buluntu Yeri: NY13-C1.1D Kot: +70/+18 cm Ölçüler: D.Ç: 13 cm Yükseklik: 2 cm Hamur Rengi: 2.5YR-6/6-Açık kırmızı Astar Rengi: 10R-5/6-Kırmızı Tanım: Sert. Hamur kumsu dokuda. Hamur sıkı, kaliteli. Astar mat, dışta ince çark izleri mevcut. Dış astarda renk dalgalanmaları var. Dış yüzde ince gümüş mika var, hamurda mika görülüyor. Tarihlendirme: MS 5-6. yüzyıl

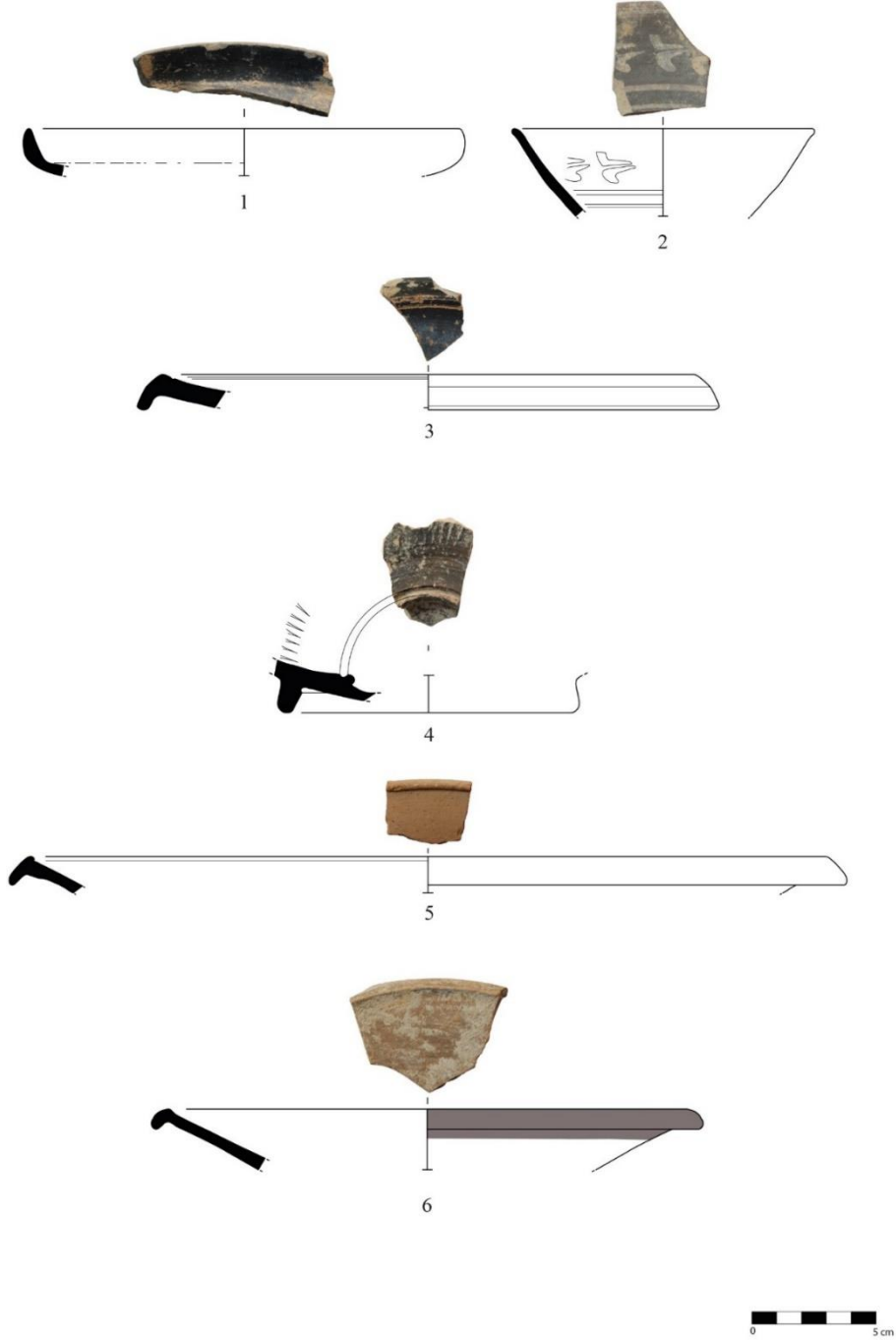
Kat. No: 48 Form: *Unguentarium* Buluntu Yeri: NY13-C1.B1 Kot: - Ölçüler: D.Ç: - Yükseklik: 9.6 cm Hamur Rengi: 7.5YR-5/4-Kahverengi Astar Rengi: 5YR-6/6-Kırmızımsı sarı Tanım: Çok sert. Astar mat, pürüzlü. Az sayıda çok ince gözenekli. Hamurda renk farklılığı; akıntı şekilli astarın yarısında koyulaşma. Bütün yüzeyde kireçlenme Tarihlendirme: MS 5. yüzyıl-7. yüzyıl başları.

Kat. No: 49 Form: *Unguentarium* Buluntu Yeri: NY13-C1.1 Kot: +142/+125 cm Ölçüler: D.Ç: - Yükseklik: 4.15 cm Hamur Rengi: 5YR-5/4-Kırmızımsı kahverengi Astar Rengi: 7.5YR-6/4-Açık kahverengi Akıntı boya: 7.5YR-2.5/1-Siyah Tanım: Çok sert, homojen hamur. Hamur rengine farklılaşmalar. Astar mat, pürüzlü. Astar rengi sarımsı açık kahve ve gri arasında dalgalanıyor, akıntı şeklinde siyaha yakın çok koyu kahve astar var. Katkı yok. Çok az ince gözenekli. Tarihlendirme: MS 5. yüzyıl-7. yüzyıl başları.

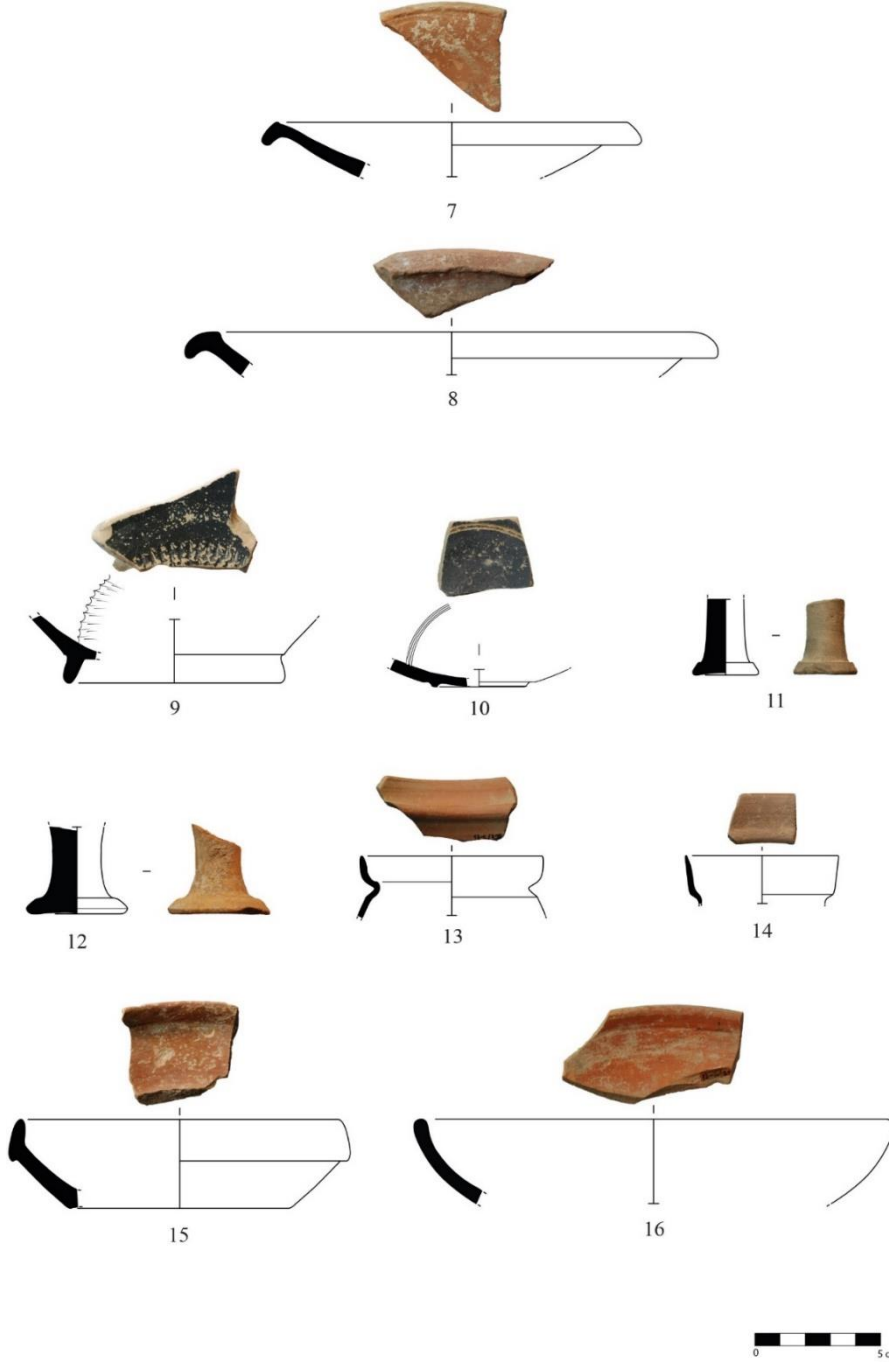
Fotoğraflar

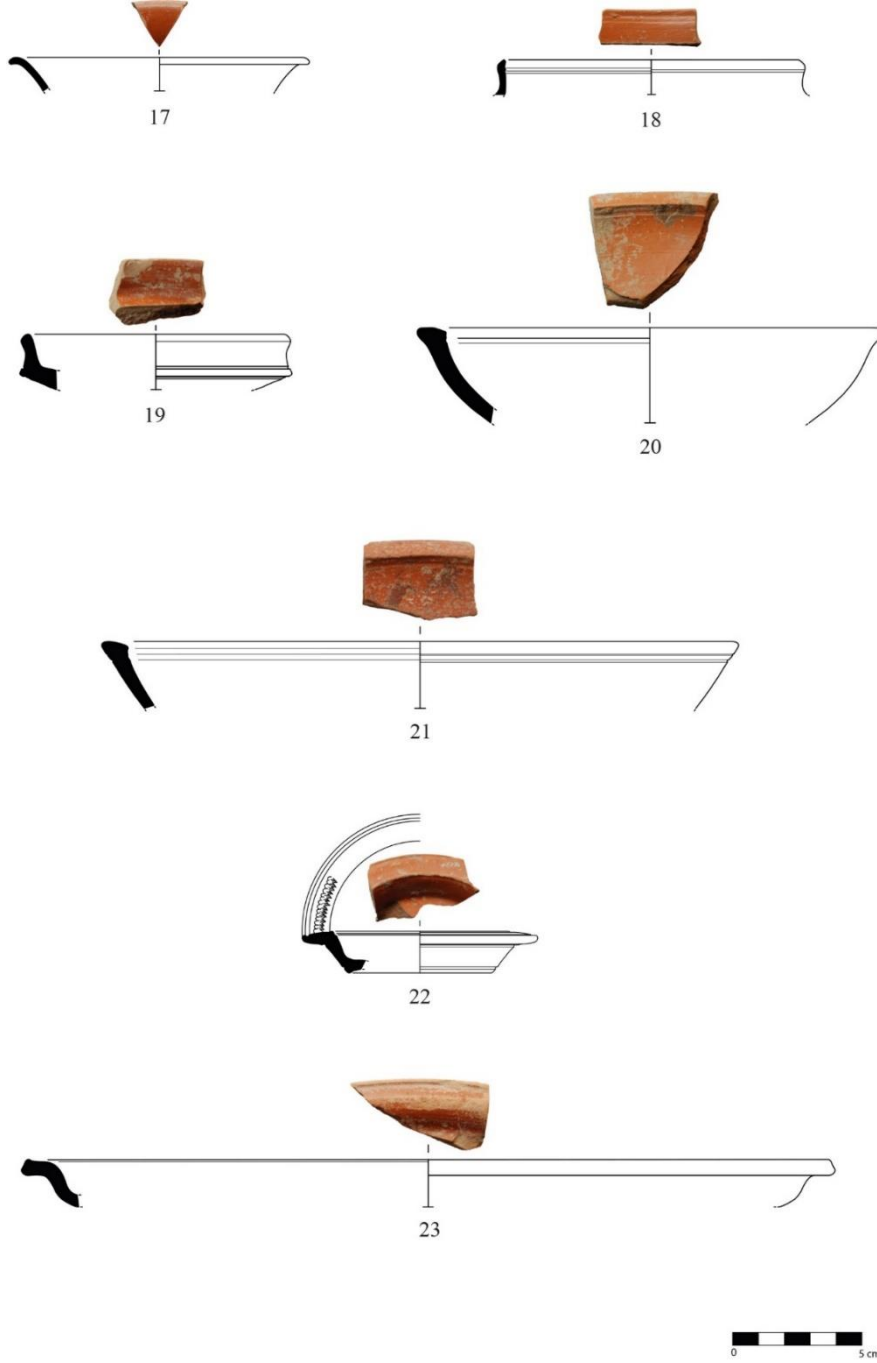
Resim 1. Cadde 1 – Plateia, doğudan görünüm (Sönmez, 2016, Lev. 5 / Res. 2).

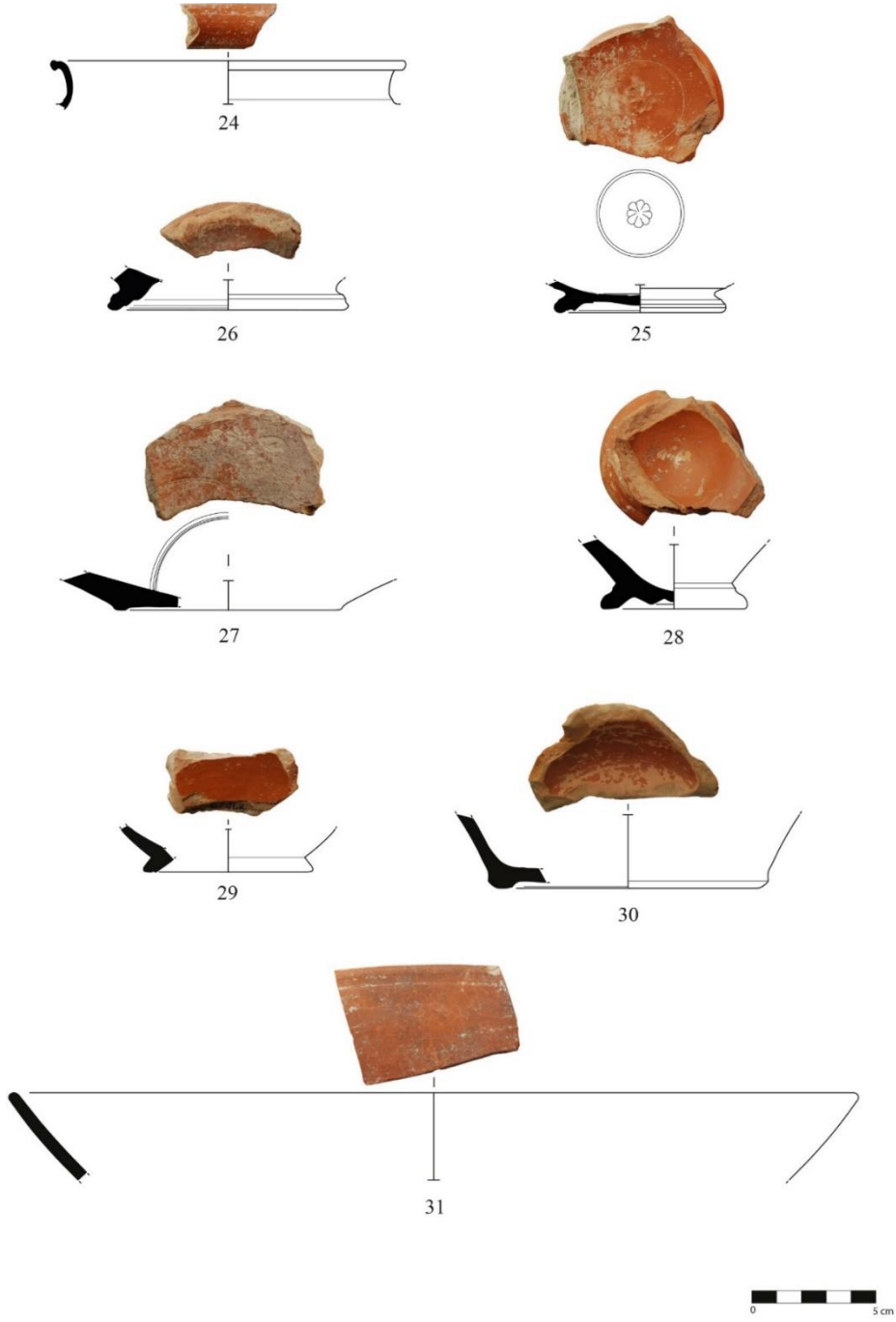
Çizim 1. Cadde 1-Plateia Hellenistik Dönem Seramikleri

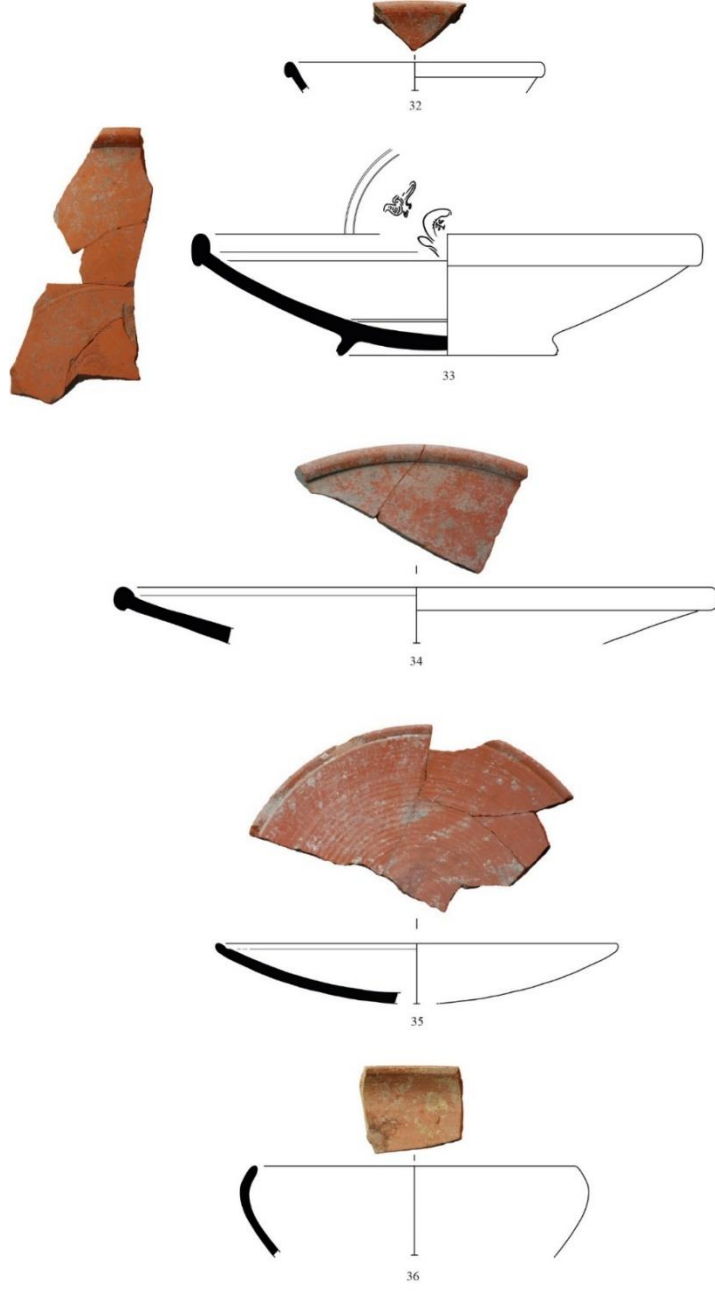
Çizim 2. Cadde 1-Plateia Hellenistik (7-12), İnce Cidarlı (13-14) ve Doğu Sigillatası B (15-16) örnekleri

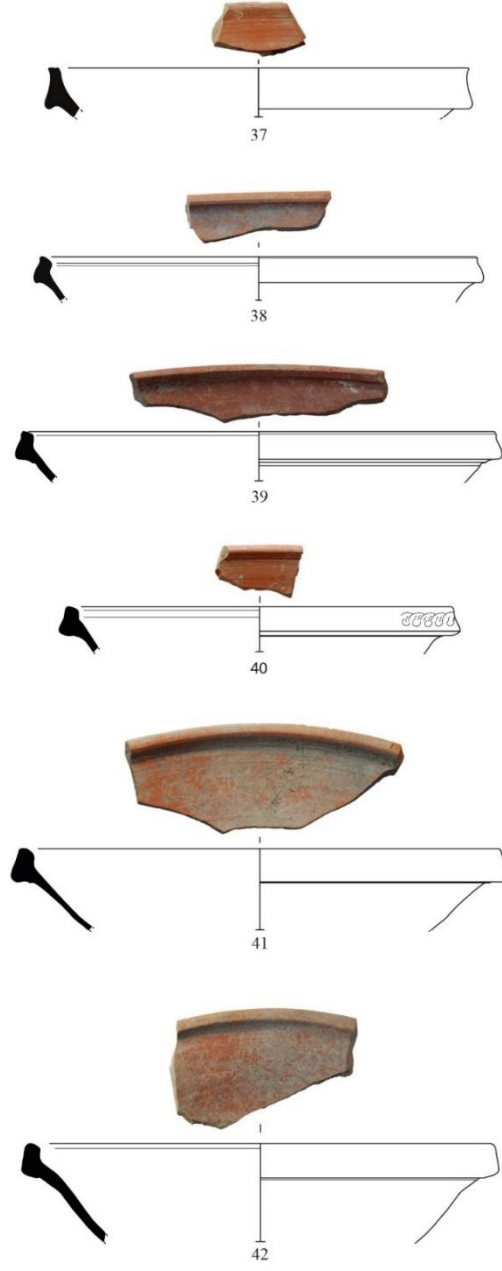
Çizim 3. Cadde 1 – Plateia Doğu Sigillatası B örnekleri

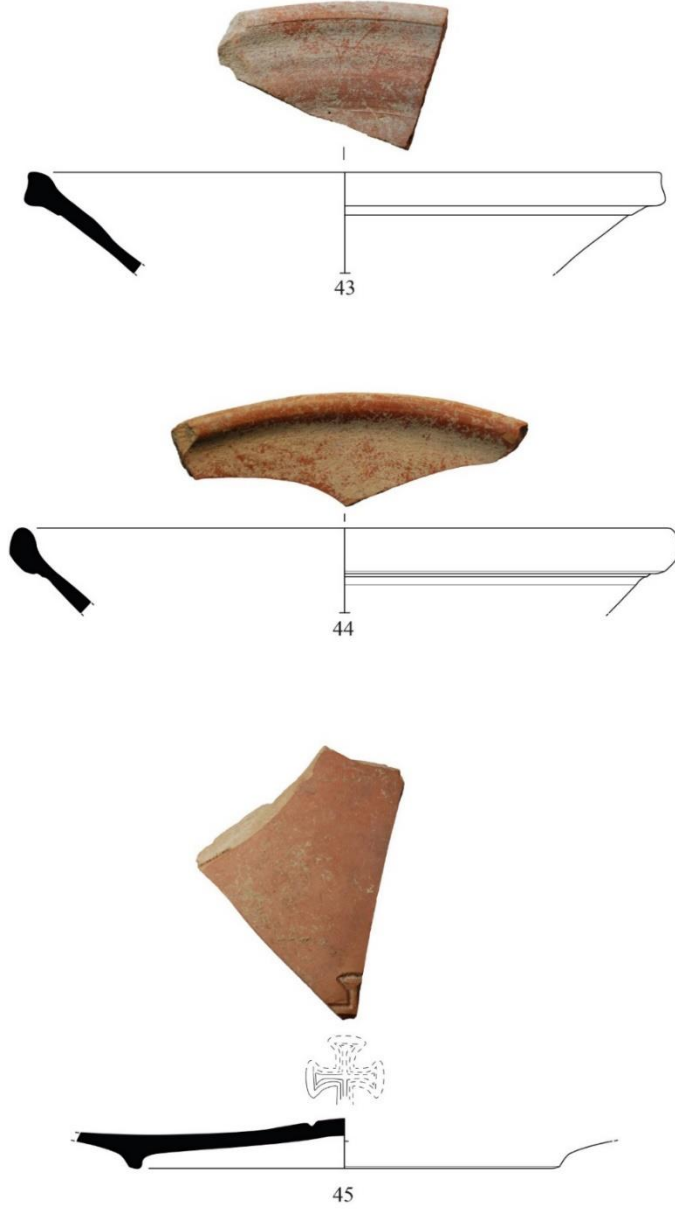
Çizim 4. Cadde 1 – Plateia Doğu Sigillatası B (24-30) ve Afrika Kırmızı Astarlısı (31) örnekleri

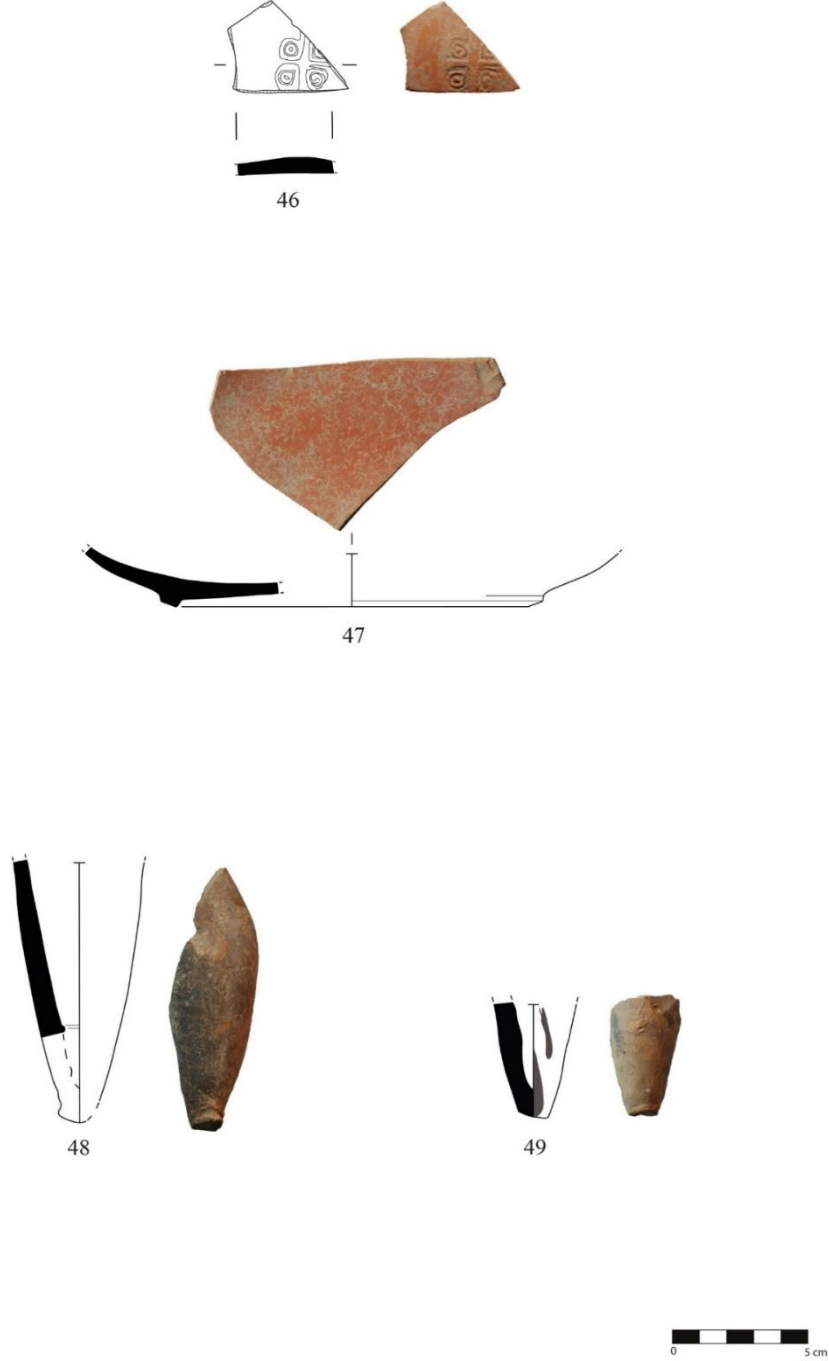
Çizim 5. Cadde 1 – *Plateia* Afrika Kırmızı Astarlısı (32-35) ve Phokaia Kırmızı Astarlısı (36) örnekleri

Çizim 6. Cadde 1 – Plateia Phokaia Kırmızı Astarlısı örnekleri

Çizim 7. Cadde 1- Plateia Phokaia Kırmızı Astarlısı örnekler

Çizim 8. Cadde 1- *Plateia Phokaia* Kırmızı Astarlısı (46-47) ve Geç Antik *Unguentarium* (48-49) örnekleri